Cena egz. 20 groszy. Nakład 38000 egzemplarzy. Dziś 12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika" dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI".
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 140. BYDGOSZCZ, środa dnia 20 czerwca 1928 r. Rok XXII.

Pokłosie z obrad nad budżetem.

Tegoroczne obrady budżetowe Sejmu nacechowane były dziwną **niejasnością stosunku** poszczególnych stronnictw do przedłożeń rządowych. Poza komunistami i Ukraińcami żadne stronnictwo nie opowiedziało się zasadniczo przeciw rządowi. Wręcz przeciwnie, wszystkie prawie starały się wywołać wrażenie, że pragną rzeczowo pracować dla dobra kraju, choć mają żal do rządu. Temu żalowi dawały wyraz w sposób dość spokojny skreślając niektóre pozycje budżetu, o czem szczegółowo donosił nasz korespondent sejmowy (Zabrzeski). Z tych poważniejsze znaczenie ma skreślenie 6-miljonowego funduszu dyspozycyjnego (z którego nie potrzebuje zdawać rachunku) ministra spraw wewnętrznych Składkowskiego, 2 miljonów na policję samorządową, pozycji na rządowe pisma „Gazetę Lwowską" i „Gazetę Wielkopolski i Pomorza" oraz 1 złotego na „Dziennik Ustaw", ponieważ nie ogłosił uchwały Sejmu w sprawie uchylenia dekretu prasowego. Skreślenia mają charakter **protestu** przeciw postępowaniu rządu. W pierwszym przypadku przy wyborach (popieranie funduszami rządu „jedynki"). W drugim przypadku skreślenie było słuszne także ze względów rzeczowych, bo rząd ma pilniejsze potrzeby do załatwienia, niż wydawanie gazet, które są potrzebne **jak dziura w moście**. Do skreślenia 2 miljonów na policję przyczyniła się lewica, która wogóle policji nie lubi, co ją zresztą dostatecznie charakteryzuje.

Poza Ukraińcami i komunistami opozycję **markowali** endecy i socjaliści. Twierdzimy, że markowali tylko, bo była ona tego rodzaju, że objawiała się jedynie w dość rzeczowych przemówieniach, a konsekwencyj nie wyciągała. Nawet opozycyjna mowa posła endeckiego Trąmpczyńskiego była bardzo rzeczowa i zasadniczo słuszna, a odznaczała się pewną wytwornością formy. To też dzienniki sprzyjające rządowi („Głos Prawdy") najniesłuszniej obeszły się z nią po łobuzersku.

Nieobecni.

Stronnictwa środka (Ch. D., NPR., „Piast") stanęły na stanowisku, że konieczności państwowe, a taką jest budżet, uchwalić należy. Głosowały więc za budżetem. Od głosowania usunęli się **tylko endecy i socjaliści.** Pierwsi rzekomo dlatego, że rząd nie chciał się zgodzić na ich wniosek, żądający 25-procentowej podwyżki uposażenia urzędników, a zgodził się tylko na 15-procentowy dodatek. Demonstracyjny ten wniosek wygląda o tyle ciekawie, że to właśnie endecki minister Zdziechowski przed blisko 3 laty obciął pobory urzędników, aby ich kosztem ratować sytuację. Wtedy to endecy zaklinali urzędników, aby oni przedewszystkiem [illegible] ofiarności dla kraju. Dziś stają się obrońcami stanu urzędniczego, bo sami u steru nie są, a będą mogli urzędnikom mówić o swej czułej dla nich miłości.

Nieco inaczej przedstawiają się pobudki i przyczyny **komedji,** jaką odegrali socjaliści. Zwolennicy przewrotu majowego nie mieli odwagi głosować przeciw budżetowi, który przedłożył rząd marszałka Piłsudskiego. Nie chcieli też za budżetem głosować, bo wydaliby z ręki broń, jaka im do ich demagogji jest potrzebna. Gdy się więc przekonali, że stronnictwa lewicy chłopskiej będą głosowały za budżetem i większość jest zapewniona (wzamian za „upoważnienie" ministra skarbu do wydatkowania 100 miljonów na pomoc dla małorolnych — jeżeli pieniądze będą), umyli ręce jak Piłat i ogłosili następującą szumną deklarację:

„Z. P. P. S. zajmuje **stanowisko opozycji zasadniczej wobec systemu dzisiejszego rządzenia krajem.** Za swój cel polityczny w obecnym okresie rozwoju Rzeczypospolitej uznajemy likwidację tego systemu na rzecz demokracji parlamentarnej, która jedyna w dzisiejszym okresie dziejowym zapewnić może odpowiedni wpływ mas pracujących na politykę państwową.

Warunki objektywne upoważniają naś do przeświadczenia, że cel ten będzie osiągnięty w niedalekiej już przyszłości. Za poglądem, który tu reprezentujemy, wypowiedziała się niedwuznacznie wola mas pracujących, wyrażona w miljonach głosów, oddanych w dniu wyborów na listy demokracji z Polską Partją Socjalistyczną na czele.

Dziś, gdy według naszego przekonania, położenie polityczne nie dojrzało jeszcze do rozstrzygnięć ostatecznych, ZPPS wstrzymuje się od głosowania nad całością budżetu."

Równocześnie socjaliści zapewniają, że chwila obecna „jeszcze nie dojrzała" do rządów parlamentarnych, tj. do objęcia władzy przez nich i sami wybiorą „chwilę właściwą". Mamy poważne wątpliwości, czy pp. socjaliści znajdą w kraju zrozumienie dla swej **obłudnej** taktyki.

Handełes.

Trochę inaczej niż inne partje ustosunkowali się do budżetu... żydzi. Najprzód pokłócili się między sobą o to, czy głosować za budżetem czy też przeciw. Poseł Reich twierdził, że głosować należy za budżetem, a osławiony Gruenbaum był przeciwny i—zwyciężył. Solidarność żydowska zwyciężyła, a poseł Hartglas w imieniu klubu żydowskiego powiedział 12 bm. w Sejmie, że **państwo polskie żyje kosztem 3-miljonowej ludności żydowskiej,** bo ta płaci wysoki podatek obrotowy! Jak gdyby chrześcijanie tego podatku również nie płacili. Nawet prasę żydowską zaalarmowało to liczebne kłamstwo i stara się Hartglasa jakoś wytłumaczyć. Co do nas, to wiemy, że żydzi jak pijawki żyją tą krwią, której im polski, chrześcijański organizm dostarcza, a wzamian, widocznie z wdzięczności, są herszami szajek złodziejskich i band komunistycznych.

Stanowisko żydów w Sejmie miało na celu wytargowanie nowych ustępstw, co im się tym razem na szczęście nie udało.

* * *

Wystąpienia poszczególnych posłów przy obradach nad budżetem i stanowisko poszczególnych klubów są wysoce pouczające. Momenty te należy dobrze spamiętać, bo w przyszłości odgrywać one będą ważną rolę.

Pogłoski o rekonstrukcji gabinetu.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Wczoraj krążyły znowu w kołach politycznych wiadomości o bliskiem ustąpieniu ministrów Meysztowicza, Niezabytowskiego i Składkowskiego. Tekę ostatniego objąłby wiceminister Jaroszyński zbliżony do Wyzwolenia a minister Składkowski zostałby wojewodą warszawskim.

Min. Zaleski wierzy w pokojowość nowego rządu niemieckiego.

Kwestja polsko-litewska stanie niebawem na ostrzu miecza.

Warszawa, 19. 6. (AW.) Minister spraw zagranicznych Zaleski udzielił przedstawicielom prasy warszawskiej dłuższego wywiadu, omawiając powstający w Niemczech nowy rząd. Minister Zaleski wyraża nadzieję, iż przyszły rząd niemiecki składać się będzie z ludzi, dla których utrzymanie pokoju stanowić będzie przykazania ich creda politycznego. Poruszając dalej problem rokowań o pakt przeciwwojenny min. Zaleski stwierdził, iż projekt Kelloga uważa za bardzo pożyteczny. Po wyjaśnieniach zaś udzielonych przez Kelloga w nocie z dn. 28 kwietnia sprawa przyjęcia jego paktu jest już tylko kwestją formy, jaką przyjmą te wyjaśnienia. W sprawie stosunku polsko-litewskiego rząd polski oczekuje na kontrpropozycję, którą Kowno przedłożyć ma w komisjach bezpieczeństwa i ekonomicznej z końcem czerwca br. Jeśli propozycja Litwy nie będzie do przyjęcia, rząd polski zastanowi się nad tem, co dalej wypadnie poczynić. W zakończeniu wywiadu min. Zaleski oświadczył, iż powrót do kraju przyśpieszony został ze względu na jego lekką niedyspozycję.

Strajk generalny w Grecji.

Ruch ma charakter rewolty. — Krwawe walki uliczne. Czy to robota Pangalosa?

Wiedeń, 18. 6. (PAT) Telegr. Comp. donosi z Białogrodu, że dziś rozpoczął się w Grecji generalny strajk robotników. Wedle oblicze ństrajkuje **250 000 robotników.** Rząd grecki polecił obsadzić elektrownie w Atenach wojskiem. Budynki publiczne, jak i fabryki chronione są przez oddziały wojskowe.

Wiedeń, 18. 6. (PAT) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Salonik, iż strajk robotników tytoniowych przybiera poważną formę. **Ruch strajkowy ogarnia całą Grecję.** Wśród robotników panuje niebezpieczne wrzenie. Cały ruch przybiera charakter **rewolty.** Rząd zdecydował się na energiczne zarządzenia przeciwko ruchowi.

W wielu miejscach przyszło już do poważnych starć. W Pireusie przyszło do krwawych walk ulicznych. Strajkujący zbudowali na ulicach barykady, przyczem doszło do wymiany strzałów między strajkującymi a policją. Starcia trwały całą noc. Policja jest bezsilna wobec strajkujących. Musiano wezwać do pomocy wojsko. Mimo to nie udało się wypędzić robotników z barykad. W Salonikach w ub. tygodniu padło kilku robotników strajkujących.

Saloniki, 18. 6. (PAT) Sądzą tutaj, że były dyktator **Pangalos** pozostaje w kontakcie ze strajkującymi robotnikami. Z tego powodu wzmocniono straże przed zamkiem, w którym Pangalos jest internowany. Obawiają się, że strajkujący robotnicy zechcą uwolnić Pangalosa.

Czy to jest w porządku?

Sowiecki skład amunicji wyleciał w powietrze. — Powodem katastrofy — opieszałość wartowników.

Na pograniczu polsko-sowieckiem w rejonie Wielkich Hutor w jedną ze strażnic sowieckich uderzył piorun, wskutek czego wywiązał się pożar, który błyskawicznie przerzucił się na skład amunicji. Wartownicy przerażeni tem rzucili się do ucieczki.

Po kilku minutach budynek z prochem i amunicją wyleciał w powietrze, wyrządzając znaczne straty. Na skutek wybuchu 12 budynków uległo zniszczeniu. Kilka osób jest zabitych, kilka pokaleczonych.

Na miejsce wypadku przybyła specjalna komisja wojskowa, która przeprowadza szczegółowe śledztwo. Komendant składu amunicji oraz trzech wartowników zostało aresztowanych w związku z opieszałością po rozpoczęciu się pożaru w sąsiedztwie składu amunicyjnego.

Nowa wieść od Nobile.

Jego kra przesuwa się. — Ratunek był bliski...

Rzym, 18. 6. PAT. Jak wiadomo, generał Nobile nadesłał okrętowi „Citta di Milana" radjodepeszę, w której oświadcza, iż dostrzegł on samolot Larsena i Lucana oraz określa położenie miejsca, gdzie się znajduje w tej chwili, a które **się różni znacznie od miejsca wskazanego 3 dni temu.**

Według tych wskazówek, gen. Nobile przebywa na 80 stopniu 63 min. szerokości północnej i 27 st. 12 min. dług. wschodniej, licząc według południka Greenwich. Punkt ten znajduje się prawdopodobnie mniej więcej 5 mil na wschód od wyspy Foyns. Podług otrzymanych wskazówek będzie można prawdopodobnie odszukać generała Nobile. Lotnik Larsen przebył drogę powietrzną od przylądka północnego do przylądka Plater przez wyspę Reps, podczas gdy Lutzow Holm leciał wzdłuż 80,40 min. szerok. od wyspy Karola XII, przyczem zauważyć miał na przylądku Plater ślady sanek w okolicy wyspy Scaresby i stwierdził, że sanie te prowadziło dwóch ludzi. Lotnicy Larsen i Lutzow Holm zmieniwszy motory natychmiast podejmą nowy lot, aby dostrzeć od obozu generła Nobile, który ze swej strony donosi, że obecne warunki atmosferyczne są pomyślne.

Sowiety wysyłają ponoć dwie wyprawy ratunkowe.

Moskwa, 18. 6. PAT. „Izwiestja" podają następujące szczegóły w sprawie zorganizowania przez rząd sowiecki dwóch wypraw ratunkowych dla ekspedycji gen. Nobile. Pierwsza pod kierownictwem Lisego opuściła Archangielsk na pokładzie lodołamacza „Młygan". Zadaniem tej ekspedycji jest wzięcie po drodze w porcie aleksandryjskim dwóch lotników Babuszkina i Siergiejewa wraz z samolotami, ustawionemi na nartach, a więc zastosowanemi do lądowania na powierzchni pokrytej śniegiem i lodem. Ekspedycja ta ma udać się na do miejsca, gdzie przypuszczalnie znajduje się gen. Nobile od strony wschodniej i starać się będzie przywieźć na samolocie na pokład łamacza lodu, chociaż sześć osób należących do wyprawy gen. Nobile. Ekspedycja ta będzie mogła rozpocząć wykonanie swego zadania około dn. 20 lub 22 bm.

Druga ekspedycja pod kierownictwem prof. Samojłowicza odpłynie z Leningradu na pokładzie największego na świecie łamacza lodu „Krasina" i zdążać będzie ku miejscu pobytu ekspedycji gen. Nobile od strony zachodniej. Na pokładzie tego okrętu urządzona jest platforma do startowania samolotu 3-motorowego, na którym zamierzają odlecieć ku miejscu ekspedycji gen. Nobile dwaj lotnicy sowieccy — Suchowski i Straube. Łamacz lodu „Krasin" będzie w stanie podjąć akcję ratowniczą około 26 do 28 bm.

Teroryści moskiewscy przeciw „kryminalnej białej emigracji w Polsce".

Druga nota Cziczerina.

Moskwa. (PAT) Dyrektor departamentu politycznego Narkomindieła p. Stomoniakow wręczył dziś min. Patkowi następującą notę Cziczerina:

W nocie mej z 7 maja zwracałem uwagę pańską na fakt, że trwający od dłuższego czasu brak gwarancyj bezpieczeństwa osób z ambasady Z. S. R. R. w Warszawie stanowi poważną groźbę dla stosunków pomiędzy Z. S. R. R. a Polską.

Zważywszy, że rząd polski, zgodnie z notą z 3 czerwca, przedsięwziął i zamierza przedsięwziąć zarządzenia, mające na celu uniemożliwienie w przyszłości aktów terorystycznych przeciwko ambasadzie Z. S. R. R. rząd sowiecki będzie oczekiwał na zakomunikowanie konkretnych zarządzeń rządu polskiego. Bez przedsięwzięcia przez rząd polski nowych, poważnych i stanowczych kroków przeciwko białej emigracji rząd sowiecki nie będzie mógł uważać sprawy za załatwioną w sposób zadowalający, tak jak była ona przedstawiona w mojej nocie z 7 maja i zrzuci odpowiedzialność w sprawie bezpieczeństwa na rząd polski.

• • •

Rosjanie uchodźcy korzystają z prawa azylu w Polsce. Ciągłe mieszanie się sowietów w sprawy wewnętrzne Polski wydaje się tem dziwniejszem, jeśli się zważy, że komuniści zbiegli z Polski do Rosji rozwijają tam za poparciem rządu gorliwą działalność antypolską.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 19. 6. (AW). Marszałek Piłsudski przyjął wczoraj ministra Zaleskiego, odbywając z nim dłuższą konferencję. W trakcie konferencji min. Zaleski złożył sprawozdanie z przebiegu czerwcowej sesji Rady Ligi Narodów.

Warszawa, 19 6. (AW). W dniu wczorajszym w sali posiedzeń senatu akademickiego odbyły się wybory władz akad. Politechniki na rok 1928/29. Rektorem wybrany został prof. zwycz. chemji fizycznej dr. Wojciech Świętosławski, prorektorem prof. chemji organicznej L. Szperl.

Warszawa, 19. 6. (AW). Na wczorajszem posiedzeniu Rady Ministrów, uchwalono przedstawić do nominacji p. Prezydentowi Rzeczypospolitej kandydaturę dotychczasowego szefa protokułu dyplomatycznego p. Przeździeckiego na stanowisko posła polskiego przy Kwirynale. Równocześnie uchwalono przenieść na stanowisko posła do Kopenhagi dotychczasowego posła Rzeczypospolitej w Budapeszcie p. Michałowskiego.

Wielki finansista amerykański w Warszawie.

Warszawa, 19. 6. (AW) W dniu wczorajszym przybył do Warszawy wicegubernator Banku Federalnego p. George Harrison, obecnie kierujący działem zagranicznym tegoż banku. Przyjazd p. Harrisona ma charakter rewizyty na wizytę wiceprezesa Banku Polskiego p. Młynarskiego. P. Harrison zamieszkał u p. Deveya. Pobyt p. Harrisona w Warszawie potrwa około tygodnia, gdyż zamierza on przeprowadzić szereg konferencyj z członkami

Prof. Krzyżanowski złożył referat budżetowy.

Warszawa, 18. 6. (AW.) Generalny referent budżetowy poseł Krzyżanowski (BB) wystosował do marszałka Daszyńskiego list zawiadamiający o złożeniu generalnego referatu budżetowego. Do kroku tego skłoniło go przyjęcie przez sejm uchwały upoważniającej ministra skarbu do wydatkowania 100 miljonów zł. na pomoc dla drobnego rolnictwa.

Gdzie było trzęsienie ziemi?

Kraków. 18. 6. (PAT) Dnia 17 bm. sejsmografy obserwatorjum krakowskiego zanotowały silne trzęsienie ziemi, którego ognisko leży w odległości 11 000 km. od Krakowa. Pierwsze wstrząsy miały miejsce o godz. 4,36 i 30 sek., zaś najgwałtowniejsze nastąpiły o godz. 5,10 i 42 sek. i trwały dwie minuty, stopniowo zanikając. Drganie trwało do godz. 5,21.

Obraza — ponieważ minister nie miał czasu na przyjęcie delegacji.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Delegacja zarządu centralnego i prezesów szeregu kół okręgowych Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych zgłosiła się wczoraj do ministra skarbu celem przedstawienia postulatów z dziedziny pracy i poborów.

Bilans handlowy w dalszym ciągu ujemny.

Warszawa, 18. 6. (PAT) Według obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlowy w miesiącu maju 1928 r. przedstawiał się jak następuje: przywieziono towarów 511,145 ton wartości 296 470 000 zł, wywieziono zaś 1 558 368 ton wartości 201 776 000 zł. Bierne saldo bilansu handlowego w miesiącu maju wynosi 94 694 000 zł w porównaniu z danemi za miesiąc kwiecień, przywóz wykazuje zwiększenie o 30 814 000, wywóz zaś o 17 255 000.

Wielki zjazd harcerek w lipcu.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się w apartamentach pani Prezydentowej Mościckiej zebranie przedstawicielek harcerek polskich w sprawie zjazdu, który odbędzie się w pierwszej połowie lipca w okolicy Wyszkowa koło Łomży. Wszystkie chorągwie, liczące około 18 tys. harcerek, wyślą do obozu zlotowego najprzedniejsze drużyny. Każda z nich reprezentować będzie osobny dział pracy społecznej, np. pocztę zorganizuje chorągiew pomorska, szkoły — śląska, szpitał — poznańska. Obóz odwiedzi pan Prezydent Rzeczypospolitej z małżonką.

Przewlekły kryzys rządowy w Niemczech.

Berlin, 18. 6. (PAT) Rokowania o utworzenie gabinetu nie poczyniły w ciągu dnia dzisiejszego żadnego poważnego postępu. Na posiedzeniu międzyfrakcyjnem omawiane były kwestje polityki społecznej i gospodarczej. „Vossische Ztg." donosi, że dyskusja miała przebieg bardzo spokojny i rzeczowy, że jednak nie dała żadnego konkretnego wyniku a nawet nie pozwala się takiego wyniku spodziewać.

Powrót lotników z Ameryki.

Berlin, 18. 6. (PAT) Dziś w porcie bremeńskim odbyło się uroczyste przyjęcie lotników Koehla, von Huenfelda, oraz majora irlandzkiego Fitzmaurice. którzy powrócili na okręcie „Kolumbo" z Ameryki po — niezupełnie — dokonanym locie transatlantyckim. W porcie bremeńskim zebrały się tysiączne tłumy, które zgotowały lotnikom entuzjastyczne przyjęcie.

Pierwsza zdobywczyni Oceanu.

Trzeci lot z Ameryki do Europy dokonany.

Londyn, 18. 6. PAT. Reuter podaje wiadomość, iż płatowiec „Przyjaźń", na którym lotniczka Amelja Earheart i lotnik Wiliams Stultz oraz mechanik odlecieli wczoraj z Trapesey w Nowej Funlandji z zamiarem przelecenia przez Ocean do Walencji — wylądowali dziś po południu o godz. 11.40 w Llanelly w Walji.

Lot podjęto z inicjatywy miss Earheart, gdyż odważna kobieta chciała być pierwszą zwycięzczynią Oceanu i wyprzedzić miss Boll, która również się wybiera samolotem do Europy. Miss Earheart z powodu uderzającego podobieństwa z pierwszym zdobywcą Oceanu, Lindberghem (w maju b. r.), nazywają w Ameryce „Girl Lindy".

Lotu dokonano w najkrótszym dotąd czasie.

Niedopałek papierosa spalił całą dzielnicę.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Pastwą płomieni padła zachodnia dzielnica Radomia, t. zw. Glinice, gdzie spaliło się 30 domów mieszkalnych i fabryka giętych mebli Kohna. Pożar powstał od brycznej i dzięki huraganowemu wichrowi rzucił się na sąsiednie kamienice. Wartość zniszczonych w wytwórni mebli oraz surowca oszacowana jest na 250 tys. dolarów. Dach straciło nad

Dlaczego Waldemaras

nie zdzierżył w Genewie Zaleskiemu.

Demonstracja z czarną chorągwią.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Gdy arcybiskup Jabłrzykowskj przybył na wizytację do Kierwat na Wileńszczyźnie, postanowili go powitać miejscowi Litwini z czarną chorągwią. Policja jednakże zapobiegła demonstracji.

Bank Polski zabiega o redyskont w Ameryce.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Jeden z dyrektorów Federation Reserve Bank p. Harisson bawi od kilku dni w Warszawie i odbywa narady z przedstawicielami Banku Polskiego m. in. w sprawie redyskonta.

Zasiłek dla duchowieństwa.

Warszawa, 19. 6. (tel. wł.) Rada ministrów uchwaliła przyznać duchowieństwu katolickiemu jednorazowy zasiłek w wysokości 22½% uposażenia miesięcznego.

Raid międzynarodowy w Polsce.

Łuck, 18. 6. PAT. Dziś, t. j. w drugim dniu raidu międzynarodowego trasa wynosiła 680 km. przy pogodzie zimnej i dżdżystej.

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

ŚRODA, 20 CZERWCA

Poznań. (344,8). Godz.: 13,00—14,00: Sygnał czasu. Koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pieniężnej i zbożowo-towar. 14,15—14,30: Komunikat PAT. 17.20—17,45: Odczyt Ministerstwa Kolei (Transmisja z Warszawy). 17,45—18,20: „Sketsch" radjowy. 18.20—19,35: Towarzystwo Przyjaciół Nauk. 19,35—200,0: Odczyt z cyklu dzien. 20,00—20,15: Komunikat gosp. 20,15—22,00: VII Wieczór życzeń. 22.00—22,20: Sygnał czasu — komunikaty meteorologiczny i PAT. 22.20—22,40. Nadprogram. 22,40—23,00: Odczyt z cyklu „Radjotechnika dla amatora". 23,00—24,00: Muzyka taneczna z „Esplanady".

Warszawa. (1111). Godz.: 13,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteor., oraz nadprogram. 13,10—15,00: Przerwa. 15,00: Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy, samorządowy, oraz nadprogram. 16,00—16,25: Odczyt pt. „Praca nad psychologją zwierząt naszych a szkoła" — prof. Romuald Minkiewicz. 16,25—16,40: Nadprogram i komunikaty 16,40—17,05: „Skrzynka pocztowa" — dr. Marjan Stępowski. 17.20—17,45.Odczyt Ministerstwa Kolei. 17,45—18,15: Program dla młodzieży (Transmisja z Krakowa). 18,15—18,55: Koncert. 19 05—19,15: Komunikat rolniczy. 19,15—19,35: Rozmaitości. 19,35—20,00 Odczyt z cyklu „Wycieczkowe wskazówki krajoznawcze" pt. „Wycieczka nad jeziora" — prof. J. Kołodziejczyk 20,30—22,00: Koncert kameralny. 22,00—22,05: Sygnał czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22,05—22,20: Komunikat PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjny, sportowy i nadprogram.

Zjazd geografów we Lwowie.

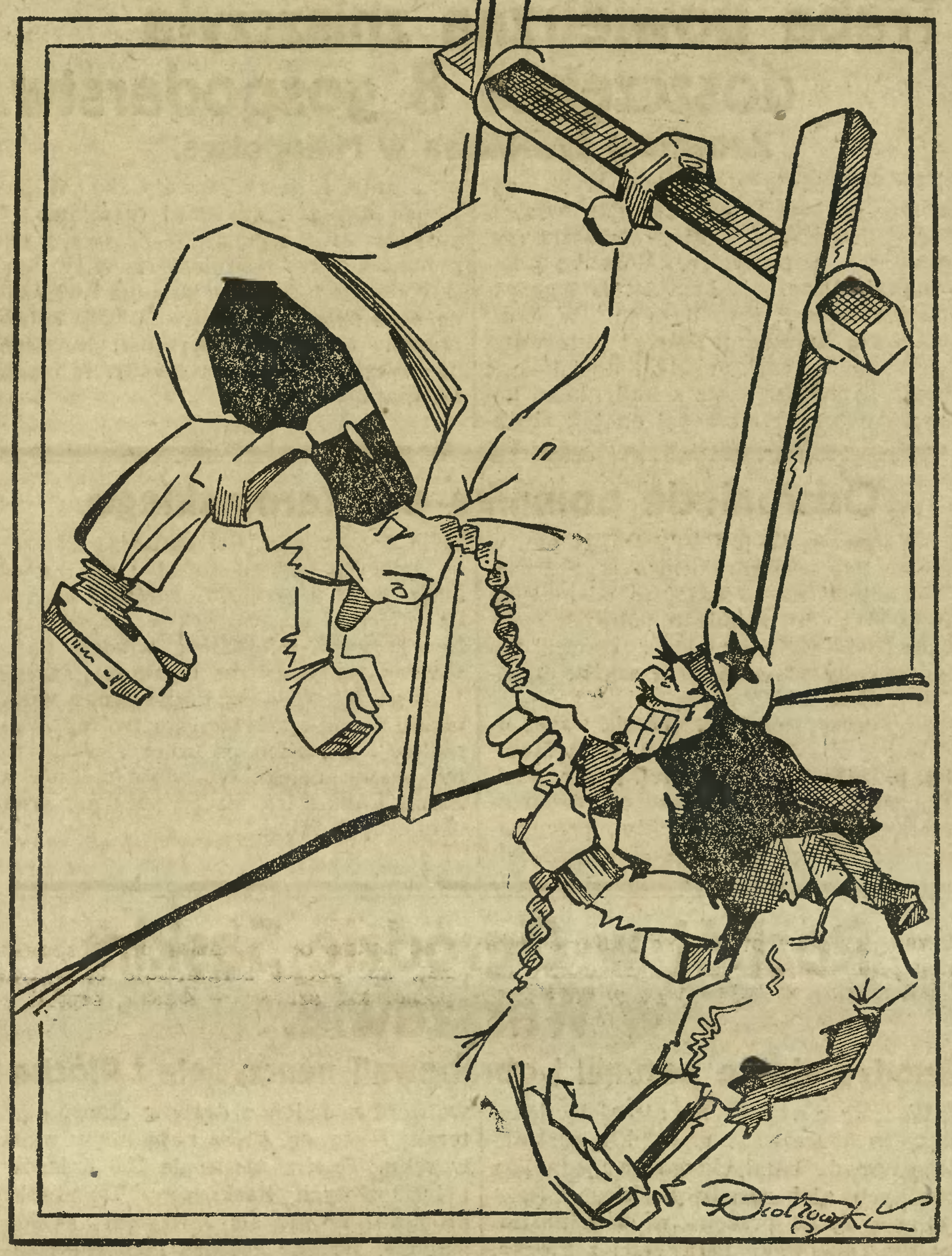
Niedawno odbył się we Lwowie III ogólno-polski zjazd nauczycieli geografji. Uroczyste otwarcie jego odbyło się w auli politechniki, gdzie powitalną przemowę wygłosił rektor tej uczelni. Następnie przemawiał minister W. R. i O. P. p. Dobrucki, potem przedstawiciele władz miejskich, profesorowie uniwersytetów oraz przedstawiciele różnych instytucyj naukowych. Przystąpiono wreszcie do pracy, a mian. prof. Czekanowski ze Lwowa wygłosił referat pod tytułem: „Zagadnienia syntezy kartograficznej“. Następny prelegent prof. Janowski w referacie swym „Wycieczki po kraju, jako uzupełnienie kursów szkolnych i kształcenia dorosłych“ podkreślił znaczenie państwowo-twórcze wycieczek krajoznawczych. Prelegent zwracał uwagę na niechętny stosunek starszych pedagogów oraz rodziców do wycieczek, zaznaczył jednakowoż, że jedną z najważniejszych przeszkód, tamujących rozwój wycieczek po kraju są: ciężkie warunki materjalne, brak przewodników, map i schronisk. Dalej przemawiała p. Paliwodzianka z Poznania.

Referentka uważa, że wycieczki szkolne na poziomie klas 1 do 3 należy uważać, jako lekcje na wolnem powietrzu, które rozwijają t. zw. zmysł polny, wprawiają umysł dziecka do szybkiego orjentowania się w terenie i wysnuwania wniosków z samodzielnych obserwacyj. Wszystko to daje się łatwo zastosować wobec rozwoju szkoły twórczej i harcerstwa. Po wysłuchaniu jeszcze nader ciekawego referatu prof. Limanowskiego z Wilna, obrazującego wycieczkę geograficzną w przyszłości, zebrani udali się na wspólny obiad, a potem na zwiedzenie wystawy fotograficznej krajobrazu Polski. Tegoż dnia odbyły się jeszcze posiedzenia sekcyj szkół średnich oraz szkół powszechnych. Na sekcji szkół średnich, po referatach na temat programów geografji w szkołach handlowych oraz w seminarjach nauczycielskich, ożywioną dyskusję wywołał referat prof. Woźnowskiego z Gdańska „O zastosowaniu systemu daltońskiego przy nauczaniu geografji w szkole średniej“. Tu wypowiadali się zwolennicy tej metody, którzy przedstawiali cele szkół daltońskich, a więc rozwijanie w uczniu zamiłowania do pracy samodzielnej, możność dobierania tematu dla poziomu zainteresowań oraz dobór momentu do intensywnej pracy. Lecz inni znów wysuwali też i ujemne strony tego systemu, a więc: geografja regjonalna i kraju ojczystego traci dużo przy stosowaniu metody daltońskiej. Wobec tego, że szkoły daltońskie istnieją zaledwie od lat sześciu, oraz, że w Polsce jest ich bardzo mało, należy stosować ten system nauczania tytułem próby jedynie, a na zjeździe następnym dopiero można będzie wypowiedzieć konkretną ocenę metody daltońskiej.

Następnie odbyły się w gmachu uniwersytetu obrady sekcji szkół wyższych. Prof. dr. Pawłowski z uniw. poznańskiego w referacie swym podnosił brak katedr geografji na uniwersytetach i politechnikach naszych w przeciwieństwie do zagranicznych, omawiał kardynalne braki szkół wyższych, a więc brak asystentów, gabinetów, map i pracowni przy istniejących już katedrach. Tak. np. w Poznaniu brak zupełnie kredytów na usługę, a asystent z uniwersyteckiem wykształceniem otrzymuje aż . . . sto złotych miesięcznie. Następnie przemawiał prof. Paweł Sosnowski z Warszawy w sprawie przygotowania nauczycieli geografji. Przyjęto jednomyślnie wniosek mówcy tego, aby odbywały się stałe konferencje profesorów uniwersyteckich w sprawie egzaminów magisterskich oraz projekt zorganizowania przy uniwersytetach trzech semestrów wakacyjnych dla czynnych nauczycieli geografji. W tym samym czasie inni uczestnicy zjazdu odbyli grupami następujące wycieczki: na Wysoki Zamek, do muzeum geologicznego i do muzeum Dzieduszyckich. Zwiedzano też licznie wystawę kartograficzną, gdzie odpowiednie działy objaśniali specjaliści profesorowie. Odbyły się wspólne posiedzenia sekcyj szkół średnich i powszechnych. Omawiano szczegółowo sprawę zaopatrywania szkół w pomoce naukowe, przyczem prof. Ordyński odczytał referat chorego dra Jezierskiego „O zakładzie geograficznym w szkole“, ilustrując go przezroczami. Odbyły się lekcje praktyczne w niektórych szkołach, poczem nastąpiła dyskusja o metodach prowadzenia lekcyj geografji. Wreszcie na plenarnem posiedzeniu przyjęto zgłoszone na sekcjach wnioski i uchwalono, iż następny zjazd geografów ma się odbyć w Poznaniu. Na zjeździe tym uczestniczyło ok. 650 osób z całej Polski, które nie szczędziły kosztów i fatygi, aby skorzystać jak najwięcej dla umysłu i głębszego przygotowania pedagogicznego w tym ośrodku, skąd dzięki prof. Romerowi promieniuje wiedza geograficzna na cały kraj.

J. Ot.

Z Chin.

Bolszewik dzwoni na alarm.

O reformę stroju księży.

Rzym. (Pat.) Mówi się powszechnie w Rzymie, że episkopat włoski przedstawił najwyższym władzom watykańskim zbiorową petycję, prosząc o skasowanie dotychczasowego stroju księży, jako niehygjenicznego i uciążliwego podczas upałów, a przytem przeszkadzającego w życiu współczesnem. Kler włoski życzy sobie przywdziać zamiast sutanny zwykły surdut, jak to ma już miejsce w innych krajach; niektórzy żądają nawet marynarki.

Panie, zerwijcie z nikotyną a wróćcie do słodyczy!

Na kongresie cukierników, odbytym w zeszłym tygodniu w Hull, wygłosił znany fabrykant czekolady, Lazcuby, obszerny referat, wykazując, że winę za kryzys w „słodkim“ przemyśle ponoszą wyłącznie kobiety. Dawniej bowiem nie liczyły się one z wiotkością kibici, która nie idzie w parze z łakomstwem i nie były nałogowemi palaczkami papierosów, tylko nałogowemi zjadaczkami cukierków. Pan Lazcuby jest zdania, że należy rozwinąć szeroką propagandę i wytłumaczyć paniom, że z dwojga złego wybiera się mniejsze, to jest słodycze, gdyż od nikotyny żółkną zęby, oddech staje się przykry, a co najważniejsza, cały organizm przedwcześnie ulega zniszczeniu.

Dr. Antoni Marczyński. (8

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

— Przedstawiam panu mego brata Andrzeja, a to jest inżynier Pułaski, jego szkolny kolega, który przybył wczoraj z Polski i zamierza złożyć panu ważne zeznania.

— A panowie w żałobie, Mr. Ordęga? Nic nie wiedziałem. Chyba ktoś z dalszej rodziny — rzekł poważny urzędnik, przenosząc wzrok z czarnych krawatów na opaski z krepy na ramieniu.

Jan Ordęga, bogaty kupiec nowojorski, osiadły w Stanach od lat kilkunastu znał się z dyrektorem policji oddawna. Usłyszawszy aluzję do świeżej żałoby, westchnął ciężko.

— To po siostrze. Tak, Mr. Grimshaw. Dwa tygodnie temu otrzymaliśmy z bratem hiobową wieść z ojczyzny, że nasza jedyna siostra zginęła tragicznie.

— Proszę przyjąć słowa szczerego współczucia, — rzekł Amerykanin, a Pułaski poruszył się niecierpliwie w krześle.

— Mojem zdaniem raczej zaginęła niż zginęła — wtrącił szybko.

Jan Ordęga zwiesił głowę posępnie:

—Przyjaciel mojego brata opowiedział nam wczoraj pewne wydarzenie, pokazał jakieś wycinki z gazet, ale cała ta historja wygląda tak nieprawdopodobnie, że lękam się przywiązywać jakąkolwiek nadzieje, abym ujrzał jenie. To wykluczone! Otrzymaliśmy przecież telegram, a kilka dni potem przyszedł obszerny list od jednego z przyjaciół naszego ojca, który potwierdza w zupełności smutną wiadomość i dodaje, że ojciec ciężko zaniemógł na wieść o tragicznym wypadku jedynej córki. Szkoda się łudzić.

— Nie zgadzam się z tobą, — powiedział Andrzej Ordęga, który nie brał udziału w dotychczasowej rozmowie: Zresztą opowieść Kazia nie wydaje mi się bynajmniej tak fantastyczną. Weźmy choćby...

— Może udzielimy głosu panu, przepraszam, zapomniałem jak brzmi pańskie nazwisko, — przerwał grzecznie dyrektor policji, zerknąwszy dyskretnie w stronę tykającego na przeciwległej ścianie zegara.

— Pułaski — powiedział inżynier dobitnie.

— Pułaski?! — zainteresował się gospodarz. — Czy jest pan może potomkiem sławnego generała, który wraz z Kościuszką...

— Zdaje się, że nie; zbiegiem okoliczności noszę nawet to samo imię: Kazimierz.

— Nawet imię, no proszę. A teraz Mr. Pułaski, zechce mi pan powtórzyć to wszystko, co pan wczoraj braciom Ordęga opowiedział.

Inżynier Pułaski odchrząknął i możliwie najtreściwiej przedstawił przebieg nocnego epizodu, jakiego był bohaterem w czasie tegorocznych wakacyj na Helu.

Stary urzędnik kryminalny słuchał bardzo uważnie, lecz jego ołówek zanotował na bloczku tylko jedno słowo „Afrodyte“.

— Przeniesiony do mieszkania, dzięki troskliwej opiece lekarskiej opuściłem łoże już po tygodniu. Wtedy dopiero dowiedziałem się o strasznym wypadku, jaki miał miejsce dnia 15 lipca, a więc tego dnia, kiedy dotarłszy o świcie do dzikiej plaży po kilkugodzinnem błądzeniu po morzu, dowlokłem się do lasu helskiego i zapadłem w gorączkowy sen, który trwał aż do wieczora, aż do momentu, gdy mnie policja znalazła.

Jakiż to był wypadek?

— Pozwoli pan, że odczytam mu treść notatki pewnego dziennika polskiego z dnia 16 lipca.

— Ależ ja ani słowa nie zrozumiem. Nie umiem po polsku.

— Pomyślałem o tem, — odparł Pułaski z uśmiechem — i zdecydowawszy się wczoraj na obecną wizytę przełożyłem wszystkie potrzebne notatki na język angielski.

— To się nazywa człowiek z głową na karku! — pochwalił Amerykanin. Zaoszczędził nam pan w ten sposób mnóstwo cennego czasu. Thank you... Ale, ale. Powiedział pan: zdecydowawszy się wczoraj. Więc dopiero wczoraj zbudziły się w panu jakieś podejrzenia? A ja sądziłem, że jest pan jakimś detektywem - amatorem, który śledząc kogoś przybył do Stanów...

— Nie. Nie jestem żadnym detektywem. Skończyłem politechnikę w Warszawie razem z obecnym tu Andrzejem Ordęgą. Przyrzekliśmy sobie wzajemnie pomagać w życiu, a ponieważ on znalazł tu chleb dzięki bratu i miał dla mnie pewne widoki, napisał do mnie. Oto dlaczego przyjechałem tutaj. Ale co do podejrzeń, to żywiłem je począwszy

— Jednak powiedział pan, że decyzja co do wezwania interwencji policji zapadła dopiero wczoraj.

— Tak. Ponieważ wczoraj spotkałem tu pewnego osobnika, który...

— Nie urzedzajmy faktów. Proszę przeczytać ową notatkę dziennikarską.

Inżynier Pułaski rozwinął arkusz papieru i powoli, wyraźnie odczytał treść wspomnianej notatki, w dokonanym przez siebie przekładzie angielskim:

„Hel, dnia 16 lipca 19...

Od naszego korespondenta otrzymaliśmy garść bliższych szczegółów strasznej katastrofy, o której donieśliśmy wczoraj w dziale: „Ostatnie telegramy“.

Dnia 15 bm. około godziny czwartej popołudniu wypłynął z portu rybackiego kuter nr. 33, należący do rybaka Władysława Nogajskiego, uwożąc na pokładzie szesnaście uczennic szkoły i wytwórni filmowej „Venus Film“, operatora oraz kierownika wytwórni, a zarazem znanego aktora film. p. Rogera Nick'a.

Kuter wyruszył na pełne morze, a celem wycieczki miało być dokonanie zdjęć „plainerowych“ do nowego obrazu polskiego p. t.: „Rusałki Bałtyku“, według scenarjusza p. Rogera Nick'a...

Wśród śpiewów i wesołych okrzyków okrążył kuter cypel helski, dążąc w kierunku północno - zachodnim. Żadna z przyszłych gwiazd ekranu nie spodziewała się zapewne, że marzenia o sławie, bajecznej karjerze w Holywood i zawrotnych gażach zniweczy brutalna dłoń losu tak okrutnie, tak szybko...

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wiadomości z kraju.

Przytomność umysłu uratowała p. Bartla.

Warszawa, 18. 6. (Tel. wł.) Wicepremjer Bartel wracał wczoraj Cadillacem z Płocka. Niedaleko Warszawy, gdy samochód pędził z szybkością 100 km. na godzinę, p. Bartel spostrzegł z przerażeniem, że kierownica przestała działać. Z dużą przytomnością umysłu zamknął motor i puścił w ruch hamulce. W ten sposób wóz zatrzymał się. Wicepremjer wrócił do miasta innym samochodem.

Morderstwo w Warszawie.

W dniu 17 bm. policja aresztowała zamieszkałego przy ul. Miłej, Lejbę Feldbluma, podejrzanego o zamordowanie sutenera Gotteswiliena. Przeprowadzone śledztwo wykazało, iż aresztowany według bardzo poważnych poszlak jest istotnie mordercą. Jednocześnie aresztowano dwóch wspólników zbrodni, którzy dostarczyli mordercy broni, Jakóba Krasowina i Herszka Jakulnika. Na trop mordercy Feldbluma naprowadziła policję kartka, znaleziona przy zamordowanym Gottelswilienie, na której napisane było „Lejbuniu jest tym, który ma mnie zabić".

Tarcia w łonie gminy prawosławnej.

Mieszkańcy wsi Czyże (pow. Bielsk Podl.) połamali na cmentarzu prawosławnym 6 krzyży na grobach i spalili je na miejscu. Pozatem mieszkańcy tejże wsi dokonali masowego wypasania łąk cerkiewnych na przestrzeni 13 ha, wyrządzając szkodę proboszczowi prawosławnemu Leonidowi Naumowi. W obu wypadkach sprawcami były osoby wyznania prawosławnego. Antagonizm pomiędzy duchownym prawosławnym Naumowem a jego parafjanami jest następstwem postępowania Naumowa i jego ostrych wystąpień przeciwko kościołowi unickiemu, do którego mieszkańcy wsi Czyże przychylnie się ustosunkowali.

Zamordowany w czasie snu.

Dnia 14 bm. został zamordowany we wsi Wownia (pow. Stryj) w sposób skrytobójczy w czasie snu, Michał Kociuryna, kierownik sklepu gminnego. Morderca poderżnął śpiącemu gardło oraz zadał głębokie cięcie w okolicę lewego oka. Po dokonanem morderstwie otworzył kluczem, znalezionym przy zamordowanym kasę ogniotrwałą i zabrał z niej gotówkę około 400 zł., poczem zbiegł w niewiadomym kierunku.

Kontrola towarzystw ubezpieczeniowych

Warszawa, 19. 6. (Tel. wł.) W myśl wydanego ostatnio rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o kontroli działalności towarzystw ubezpieczeniowych przystąpiły władze skarbowe do lustracji działalności tych instytucyj. Idzie tu przedewszystkiem o ujednolicenie opłacanych procentów pobieranych od ubezpieczeń.

9 stodół poszło z dymem.

We wsi Kulesze, gm. Goniądz w zagrodzie Karwackiego Kazimierza wybuchł pożar, skutkiem którego spaliło się 9 stodół, 2 chlewy oraz inwentarz żywy. Straty wynoszą 25 000 zł. Podczas akcji ratunkowej został silnie poparzony Miernacki Adolf, którego odwieziono do szpitala w Białymstoku. Pożar wybuchł wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Wymiana więźniów między Litwą a Polską.

Władze litewskie zgodziły się na wymianę więźniów kryminalnych. Wymiana odbędzie się na odcinku Niemęcin. Termin wymiany nie został narazie ustalony.

Metalowcy łódzcy grożą strajkiem.

Robotnicy zatrudnieni w przemyśle metalowym wystąpili z żądaniem 25% podwyżki płac, grożąc strajkiem w razie nieuwzględnienia tych żądań.

W Białymstoku robotnicy włókienniczy nadal domagają się 12—14% podwyżki, przemysłowcy zaś dawają 6% podwyżki, co uważają za maximum ustępstw. Wobec tego w wyniku rokowań delegat Wojtkiewicz złożył ministerstwu sprawozdania z wytworzonej

Inspekcja więziennictwa.

Warszawa, 19. 6. (Tel. wł.) Inspekcja więziennictwa nastąpi w sierpniu bm. Przeprowadzi ją osobiście wiceminister Car podczas swego urlopu wypoczynkowego. Inspekcja ma na celu stwierdzenie, w jaki sposób dokonana ma być reorganizacja więziennictwa zgodnie z nową ustawą.

Wielki ruch w porcie gdyńskim.

Do portu w Gdyni przybyło w pierwszych dniach czerwca 38 statków morskich o łącznej ładowności 28 675 ton r. n., w tem 34 parowce, 1 motorowiec, 1 holownik, 1 lichtuga morska, 1 żaglowiec z mot. Polskich statków na wejściu było 4, szwedzkich i niemieckich po 10, łotewskich 4, angielskich i norweskich po 3, duńskich 2, francuskich i gdańskich po 1. W stanie próżnym nadeszło 29 statków, z ryżem 3, z tomasówką 3, z pasażerami i drobnicą z kamieniem po 1. Importowano 15 078 ton towarów, w tem 8 175 ton ryżu, 6 700 ton tomasówki, 200 ton kamienia i 3 t. drobnicy. Pasażerów przyjechało morzem 26. Odpłynęło statków 44, w tem z węglem 32, próżnych 7, z pasażerami 3, z drzewem 1. Węgla wywieziono 55 362 ton, w tem 3 065 t. węgla statkowego, 800 t. drzewa i 2 tony drobnicy. Pasażerów odjechało morzem 933. Charakterystycznem dla dekady jest wysoka ilość importowanych towarów, co jest czynnikiem dodatnim dla rozwoju portu.

Trąba powietrzna zniszczyła doszczętnie 8 gospodarstw.

Katastrofa żywiołowa w Małopolsce.

Ze Strzyżowa (Małopolska Wsch.) donoszą, że szalał tam huragan wraz z trąbą powietrzną, która przeszła nad gminami Szufnarową, Różanką i Zawadką, niszcząc kompletnie 8 gospodarstw wraz z inwentarzem. W Szufnarowej huragan zniszczył murowany piętrowy budynek szkoły i uniósł dach kryty dachówką wraz z budynkiem gospodarczym. Wstrząsnął on tak murami szkoły, że te zarysowały się. W Zawadce huragan zniszczył częściowo 3 gospodarstwa, wyrywając drzewa z korzeniami, 7 osób odniosło rany, w tem trzy ciężkie. Zasiewy jesienne i wiosenne oraz drzewa owocowe uległy zniszczeniu. Szkody te wyrządził huragan na przestrzeni 14 km kwadr. w ciągu 10 minut.

Krwawy dramat miłosny.

Na tle zawodu miłosnego we wsi Zarzeców (w Lubelskiem) 26-letni Jan Rozwoda usiłował zamordować 24-letnią Annę Baranównę. Rozwoda strzelił dwukrotnie z karabinu do Baranówny, raniąc ją poważnie w plecy, poczem popełnił samobójstwo.

Odsłonięcie pomnika dla Żeromskiego.

Nałęczów, 17. 6. PAT. Dn. 17 bm. w parku zakładu zdrojowego w Nałęczowie odbyła się uroczystość odsłonięcia pierwszego na ziemiach polskich pomnika Stefana Żeromskiego. Pomnik ten zbudowany został według szkicu architekta Jana Lidkiewicza.

W uroczystości odsłonięcia wzięli udział: małżonka pisarza z córką Moniką, p. minister wyznań rel. i ośw. publ. Dobrucki wraz z dyrektorem departamentu sztuki p. Skotnickim, przedstawiciele izb ustawodawczych z marszałkiem Senatu prof. Szymańskim na czele, dowódca okręgu korpusu nr. 2 gen. Jung, wraz z przedstawicielami korpusu oficerskiego, wojewoda lubelski p. Remiszewski, miejscowe władze państwowe, reprezentanci literatury, sztuki i prasy, jak również liczne grono wielbicieli talentu zasłużonego twórcy „Popiołów". Pozatem na uroczystość przybył szereg delegatów włościańskich z Ziemi Lubelskiej, straży pożarnej oraz okolicznych szkół.

Manewry litewskie nad granicą polską.

Władze litewskie zawiadomiły za pośrednictwem swego poselstwa w Paryżu polskie władze bezpieczeństwa, iż pomiędzy 16 czerwca i 10 lipca odbędą się w rejonie Oran ćwiczenia polowe artylerji litewskiej. W związku z tem wydane ma być przez władze polskie specjalne rozporządzenie, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludności polskich osiedli pogranicznych.

Napad rabunkowy na kobietę.

W Gdańsku obrabowano w miejskiej kasie oszczędności jedną kobietę, która zmieniała 600 dolarów na guldeny gdańskie. Napastnikiem okazał się warszawski opryszek, którego personalji nie udało się dotychczas ustalić.

Rozbój w Ogrodzie Saskim w Warszawie.

Bandyci ciężko poranili i obrabowali nauczyciela z Płocka.

W nocy z soboty na niedzielę dokonano w Warszawie niezwykle zuchwałego napadu bandyckiego na jednej z bocznych alei ogrodu Saskiego.

Przez ogród przechodził 24 letni Bolesław Tarnowski nauczyciel z Płocka, zamieszkały chwilowo w bursie akademickiej na Nalewkach 2a. W chwili, gdy Tarnowski spieszył ku wyjściu na ulicę Niecałą, na jednej z bocznych, źle oświetlonych alei w pobliżu teatru Letniego zastąpiło mu drogę dwu drabów, ubranych w letnie szare palta z kapeluszami naciśniętemi głęboko na oczy.

— Stać, ręce do góry! — zabrzmiał krótki, zdecydowany rozkaz napastników Równocześnie w migotliwem świetle odległej latarni błysnęły lufy rewolwerów. Jeden z drabów chwycił za teczkę skórzaną, którą napadnięty niósł w ręku. Teczka zawierała 350 dolarów i 4 900 złotych. Zaskoczony Tarnowski próbował bronić się i wzywał głośno pomocy. Widząc grożące niebezpieczeństwo, bandyci oddali kilka strzałów. Napadnięty, ciężko ranny, runął na ziemię. Jeden ze zbirów wyrwał z ręki ofiary teczkę z pieniędzmi, poczem obaj bandyci zginęli w cieniach nocy.

Huk strzałów i krzyki zaalarmowały przechodniów i policję. Rzucono się na pomoc rannemu, zawezwano pogotowie.

Policja natychmiast po strzałach zarządziła zamknięcie bram ogrodu i obławę, która jednak nie dała rezultatu.

Pomnik poety-kowala.

Najstarsze na Śląsku towarzystwo polskie „Kółko Towarzyskie w Królewskiej Hucie", założone przez Karola Miarkę i Juljusza Ligonia do dziś istniejące, wystąpiło z projektem postawienia pomnika J. Ligoniowi, kowalowi, jednemu z pierwszych działaczy narodowych na Śląsku, oraz poecie, którego wiersze podnosiły na duchu gnębioną ludność polską. W dniu 29 listopada 1929 r. przypada 40 rocznica zgonu Juljusza Ligonia. W dniu tym ma się odbyć odsłonięcie pomnika wielkiego patrjoty poety - kowala.

Polak prezesem międzynarodowego związku lekarzy - esperantystów

W wyniku ostatniego głosowania lekarzy różnych krajów, zrzeszonych w „Wszechświatowym Związku Lekarzy Esperantystów" (Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio) prezesem tego związku został ponownie wybrany dr. Maksymiljan Blassberg z Krakowa. Wiceprezesami zostali obrani: prof. dr. Hazime Asada z Nagasaki (Japonja) i dr. Wilhelm Robin z Warszawy, sekretarzem dr. Kempeneers z Brukseli. Honorowymi protektorami Związku są m. in. prof. dr. Odo Bujwid z Krakowa i prof. uniwersytetu poznańskiego dr. Adam Wrzosek.

Niezwykły wypadek samochodowy w Warszawie.

W Warszawie zdarzył się ub. soboty wstrząsający wypadek samochodowy. Otóż aleją Zieleniecką pędziła z zawrotną szybkością taksówka nr. 1816. W pobliżu Parku Skaryszewskiego na samym skręcie, oberwało się prawe tylne koło taksówki i padło w błoto o 60 metrów dalej.

Taksówka „zarzuciła" po paru sekundach daremnej walki szofera z kierownicą i uderzyła w latarnię, stojącą obok na chodniku. Przy kierownicy siedział Jerzy Jankowski. Wyrzucony jak kamień z procy uderzył skronią w drzewo i skonał na miejscu. Jadący obok niego na przedniem siedzeniu Stefan Fijałkowski padł obok. Odniósł on wstrząs mózgu, rany i potłuczenia piersi, ramion i głowy. Stan jego jest groźny, Z zamkniętego pudła samochodu ozwały się jęki pasażera. Tam smuga krwi ciekła z głowy p. Ignacego Rudaka.

Taksówka połamana. Katastrofa skończyłaby się jeszcze straszliwiej, gdyby taksówka nie była uderzyła w nie z nasypu i rozbicie może jeszcze groźniejsze.

Przyczyną bezpośrednią nieszczęścia było niedbalstwo szofera. Jechał z kołem, trzymającem się na 2 śrubach, zamiast czterech. Tak orzekła ekspertyza ruchu kołowego.

Wyjazd „Gdyni" do Finlandji.

W ubiegłą sobotę wyruszył statek luksusowo - pasażerski Żeglugi Polskiej „Gdynia" w podróż do Tallina, Helsingfors'u i innych portów nadbałtyckich. Podróż ta potrwa 10 dni i mimo mroźnego powietrza i wiatrów zapowiada się świetnie. W wycieczce wzięło udział około 70 osób w tem prezes rady nadzorczej Żeglugi Polskiej, prez. miasta Poznania Ratajski i przedstawiciel „Dz. Bydg." p. red. Nowakowski i in. przedstawiciele prasy jak i kilku wyższych urzędników ministerjalnych bawiących na urlopie. Przed odjazdem statku koło dziennikarzy [illegible] kowskiemu jako przedstawicielowi jednego z najpoważniejszych dzienników w Polsce serdeczne pożegnanie w restauracji Łowiczanka przy ul. Antoniego Abrahama, który to lokal p. Fangrath ostatnio w nowoczesny sposób urządził i odrestaurował. Na statku goście odjeżdżający i żegnający wycieczkowiczów przystąpiło do wspólnej fotografji mającej uwiecznić doniosły moment pierwszego odjazdu statku polskiego pasażerskiego do Finlandji. Statek odprawił osobiście p. dyr. Żeglugi Polskiej Rummel troszcząc się aż do o-

Wielki człowiek z Pomorza.

Prof. Adam Skałkowski z Poznania wydał pierwszą część życiorysu Józefa Wybickiego, słynnego barda legjonów, twórcy marsza „Jeszcze Polska nie zginęła". Na dacie 1795 r. urywa się opowiadanie, niezwykle źródłowe i sumienne zbudowane. Ile razy ma się na myśli orężny czyn Dąbrowskiego, fantastyczne nieomal wykrzesanie siły zbrojnej polskiej na ziemi italskiej, narzuca się także nazwisko Józefa Rufina Wybickiego, a przecież tak mało o nim wiedziano, tak wszystko kończyło się na ogólnikach i ustawicznem wysuwaniu narodowego mazurka! Nie, stokroć nie! Syn sądowego ziemskiego mirachowskiego, urodzony w Będominie, wyrastał pośród lasów i jezior Kościerzyny i Kartuz, na kaszubskiej połaci. Ojciec odumarł chłopię, które osierocone i osamotnione, przygnęło do stryja, Franciszka, proboszcza skarszewskiego i archidjakona pomorskiego. Wnet przyszło mu opuścić zbożny dom opiekuna i iść do jezuickiej szkoły w Gdańsku. Po kilku latach rozpoczął praktykę sądową, idąc wzorem zgasłego rodzica i już jako dwudziestoletni młodzian wkroczył na tory życia publicznego, otrzymawszy mandat poselski.

To, czemu napatrzeć się musiał, nie było ani budujące, ani zachęcające. Sejm zawiązał się pod węzłem konfederacji radomskiej i kierownictwem Karola-Stanisława Radziwiłła „Panie Kochanku", owego najosobliwszego z osobliwych magnatów, niedawno zaciekłego wroga Moskali, obecnie ich totumfackiego, z którego niby motyl z poczwarki, wyfrunie niebawem znowu w postaci nieprzejednanego przeciwnika Katarzyny II. „Semiramidy wschodu".

Obcy żołnierz, mużyk w mundurze żołdackim, grasował po zagonie polskim zgłuszonym wzajemną nienawiścią szlachty, anarchją i walką stronnictw. Przemoc rosyjska trzymała na uwięzi stany sejmujące, gromadziła gwałt na gwałcie i nie uznając wcale władz krajowych, w jasny dzień porwała i uwiozła niemiłych sobie senatorów i posłów. Wówczas Wybicki, zaczytany w żywotach sławnych ludzi Plutarcha, zdobył się na męski protest, rzucił rękawicę przemożnym najeźdźcom i był w ten sposób ojcem duchowym późniejszego słynnego wystąpienia Rejtana na pierwszym sejmie rozbiorowym. Już to pierwsze znaczniejsze wysunięcie się posła powiatu kościerskiego na arenie publicznej wytyka poniekąd kierunek jego przyszłej działalności ofiarnej i pełnej znoju, a zawsze w imię najwyższych i najidealniejszych haseł. Niebawem znalazł się Wybicki w szeregach barszczan i dla nich sprawował różne funkcje dyplomatyczne, a po zduszeniu ruchawki staroszlacheckiej, piastował urząd podwojewodziego poznańskiego. Wkrótce powołał go kancler Andrzej Zamojski, na współpracownika tworzącego się kodeksu praw sądowych. Wiecznie czujny, wiecznie zapatrzony w przyszłość Ojczyzny, rozumiał doskonale, że dobro kraju należy oprzeć na szerokich uwarstwowieniach ludu i w „Listach patrjotycznych do ekskanclerza Zamojskiego, prawa układającego", ujmował się niedwuznacznie za ludem wiejskim. Niebawem udało mu się teorje i wierzenia urzeczywistnić, gdy synowiec królewski Stanisław Poniatowski, polecił mu administrację swoich dóbr podstolecznych. Olszewicy i Nowego Dworu.

W umysłowości Wybickiego kojarzyły się różne uzdolnienia. Mąż stanu, statysta, poeta, komedjopisarz, zajmował się spławnością rzek w celach uprzemysłowienia Rzeczypospolitej, ogłosił nawet rozprawę na ten temat, był wybornym organizatorem. pomnożył skromną chudobę, odziedziczoną po rodzicu zakupem Manieczek w Śremskiem i majątku Psarskie w obwodzie kościańskim.

Niezbyt jasne są powody załamania się politycznej linii Wybickiego. Na seimie grodzieńskim 1784 r. uderzył nieomal czołem przed Katarzyną II, potem miał żywe sentymenty dla targowiczanina, Szczęsnego Potockiego, zatem wyraźnie wstąpił na drogę polityki prorosyjskiej, kierunku wytyczonego przez Stanisława Augusta. Jak wielkiu rozczarowania znalazł się on w obozie Kościuszki, jako propagator narodowego powstania, w końcu pełnomocnik przy dywizji Dąbrowskiego w czasie słynnej wyprawy wielkopolskiej. Z Bydgoszczą związało go wspomnienie. Zaledwie wojska kościuszkowskie wkroczyły do miasta, starał się usilnie, aby nie dopuszczały się żadnych nadużyć i pilnowały wzorowego porządku. Oczywiście, ekspedycja nad Wartą i Brdą wbiła drzazgę między nim a Prusami, których był obywatelem, raczej poddanym. Trzeba było strząsnąć kurz na ojczystej przyźbie po klęsce, chwycić za kostur tułaczy i w biedzie szukać przytułku. Znalazł schronienie w domu generałostwa Mokronoskich w Tarnowie (Galicja), a stąd przedostał się za fałszywym paszportem do Pragi i Włoch. Tam weszła niebawem gwiazda Bonapartego i blaskiem swoim oświeciła formację legjonową. Z nią zrosły się losy Wybickiego. Właśnie tę najważniejszą kartę życia Wybickiego ma odsłonić dalszy ciąg pracy prof. Skałkowskiego.

W. K.

Polska jest gotowa do dalszych rokowań z Niemcami.

Korespondent gospodarczy „Berliner Tageblattu" dr. Fritz Seifter nadsyła z Białej i Bielska dziennikowi swemu obszerny artykuł gospodarczy zatytułowany: **„Gotowość Polski do rokowań"**, w którym na podstawie informacji, zaczerpniętych z miarodajnej strony polskiej, wyraża optymizm, co do dalszego toku rokowań handlowych polsko-niemieckich. Dr. Seifter przychodzi do wniosku, że socjaliści, którzy objęmą obecnie władzę w Niemczech, okażą się równie nieustępliwi, jak dawne rządy prawicowe w sprawie kontyngentu węgla polskiego. Natomiast po utworzeniu nowego rządu można być pewnym, że w kwestji importu polskich produktów rolnych, nowy rząd Rzeszy okaże ustępliwość, czyniąc przez to zadość jednemu z żywotnych postulatów **rolnictwa polskiego.** W dalszym ciągu swego artykułu p. Seifter porusza także kwestję **rokowań osiedleńczych** i tzw. protokółu wiedeńskiego (o wydaleniu optantów niemieckich z Polski), stwierdzając, że Polska stara się widocznie z pomyślnym wynikiem udowodnić dr. Hermesowi, iż dekret graniczny był tylko kodyfikacją dawnych postanowień i rozporządzeń, pochodzących niemal nawet z czasów niemieckich. Komentarz dany do tego rozporządzenia przez min. Twardowskiego uznany został przez dr. Hermesa za odpowiednią podstawę do podjęcia rokowań nanowo. P. Seifter kończy oświadczeniem, że wszelkie pogłoski o tem, jakoby po obu stronach osłabiono chęć prowadzenia rokowań — należy do bajek. W Polsce mają nadzieję zawarcia w jesieni tzw. małego traktatu, któryby zawierał umowy kontyngentowe i celne dla najważniejszych towarów, poczem miałyby się rozpocząć rokowania o traktat ostateczny. T zw. mały traktat miałby — zdaniem p. Seiftera — charakter prowizorjum dwuletniego.

Zjazd Ostbundu w Duisburg.

Duisburg, 18 6. W sobotę rozpoczęły się w Duisburgu obrady niemieckiego Ostbundu, które zagaił obszernym referatem przewodniczący stowarzyszenia i były radca regencyjny von Tilly, podnosząc w tym referacie niemożliwość utrzymania granic, wyznaczonych przez traktaty pokojowe na wschodzie i oświadczając, że Ostbund dąży do urzeczywistnienia swoich celów zapomocą środków pokojowych. Stowarzyszenie to nie jest zorganizowane wojskowo i żywi nieugiętą nadzieję, że starania jego doprowadzą do ponownego zjednoczenia oderwanych obszarów z resztą terytorjów niemieckich.

Drugi referat wygłosił zkolei ostatni niemiecki burmistrz w Poznaniu dr. Wilms o wschodnich i zachodnich kresach Niemiec. W dłuższym referacie podkreślił mówca, że najużyteczniejszem zagadnieniem wschodnich terenów Niemiec jest przywrócenie rentowności rolnictwu i kolonizacja tych terenów wschodnich w różnych jej postaciach.

Sprawozdanie Miejskiej Kasy Chorych z lat 1920 — 1926.

(Przegląd krytyczny).

II.

Najwięcej miejsca udzielono w sprawozdaniu przeglądowi **działalności na polu lecznictwa** i, stosunkowo, znacznie staranniej je opracowano. Niewątpliwie jest to przecie **najważniejszy dział z czynności Kasy** i zależnie od stopnia jego usprawnienia i funkcjonowania, możemy oceniać działalność każdej Kasy Chorych.

Około **60 proc. wydatków Kasy Chorych pochłania lecznictwo.** Ze Sprawozdania możemy wnioskować, że organizacja tego działu z roku na rok robiła **znaczne postępy** w kierunku ulepszenia i rozszerzenia zakresu pomocy leczniczej, udzielanej wciąż rosnącemu zastępowi ubezpieczonych.

Musimy podnieść z zadowoleniem fakt, że **organizacja lecznictwa** Kasy Chorych **spoczywa w rękach fachowych,** a mianowicie **Naczelnego Lekarza Kasy,** który to urząd piastuje **p. dr. med. Klikowicz** jakkolwiek byłoby zapewne jeszcze korzystniej dla instytucji, gdyby kierownictwo Kasy starało się możliwie w jak najszerszym zakresie wykorzystać wiedzę fachową i doświadczenie reszty pracujących dla Kasy lekarzy, stwarzając przy Lekarzu Naczelnym i pod jego przewodnictwem **organ doradczy dla spraw lecznictwa (Radę Lekarską),** co przyczyniłoby się do większego zainteresowania rozwojem Kasy ogółu lekarzy kasowych a wiele niewyrównanych jeszcze nieporozumień i uprzedzeń tak z jednej jak i z drugiej strony usunęłoby radykalnie.

Należy przyznać, że i **to, co dotychczas wykonano** w dziedzinie działu leczniczego [illegible] przyrodo-leczniczy, posiadający **nowoczesne przyrządy elektromedyczne** i urządzenia do **wszelakiego rodzaju kąpieli leczniczych,** Ambulatorjum dentystyczne, Uzdrowisko w Opławcu — są to bardzo ważne atuty, sprzyjające poważnie walce z chorobami wśród ubezpieczonych. Uprzystępnienie bardzo szerokim warstwom ludności korzystania z nowoczesnych środków leczniczych, bardzo kosztownych, a w bardzo wielu przypadkach, jedynie skutecznych, jest to **bezsporne dobrodziejstwo Ustawy,** dzięki której powstać to wszystko mogło na stosunkowo nieznacznych składkach oparte. Nie każda Kasa Chorych jednak może się poszczycić takiemi urządzeniami i **kierownicy miejscowej Kasy dobrze się przysługują** dobru społecznemu, że o takie inwestycje dbają i uposażenie ich zwiększają.

Jako bardzo dodatnią cechę działalności tutejszej Kasy Chorych na polu lecznictwa należy podnieść wprowadzony i utrzymany **system udzielania pomocy lekarskiej przez licznych lekarzy,** reprezentujących prawie wszystkie specjalności i działy lecznictwa i to **z wolnego wyboru lekarza przez zainteresowanego pacjenta.** Jest to jedyny system, który w kulturalnem społeczeństwie może być przyjętym, gdyż **daje choremu zupełną swobodę** w udaniu się do tego z lekarzy, do którego ma **największe zaufanie wzgl. przekonanie.** Nikt temu zaprzeczyć nie może, że **rozporządzenie swoją osobą** w sprawie tak wielkiej wagi jak zdrowie własne **li tylko do pacjenta może należeć.** Wtedy i leczenie staje się skuteczniejszem i unika się niewłaściwego często stosunku, jaki zachodzi, gdy pacjent zmuszony jest udawać się do lekarza narzuconego zgóry, jak to widzimy w Kasach, które wprowadziły u siebie system ambulatoryjnego leczenia i lekarzy rejonowych (przeważnie w Kongresówce). Kierownictwu organom Miejskiej Kasy Chorych w Bydgoszczy zawdzięczają ubezpieczeni ten **przywilej kulturalnego obywatela,** o który to przywilej, w imię dobra społeczeństwa, **walczy też wszędzie stan lekarski.**

Sprawozdanie z działu leczniczego ilustrowane jest starannie wykonanemi (za wyj. na str. 29) **wykresami i licznemi fotografjami,** dającemi dokładne pojęcie o urządzeniu i wyposażeniu leczniczych zakładów Kasy.

Z wykresów dowiadujemy się, że przeciętnie przeszło **30 proc. ogółu ubezpieczonych członków korzysta** wraz z rodzinami, rocznie z **pomocy Kasy Chorych,** bądź to w formie **pomocy lekarskiej,** bądź też w postaci rozmaitych **zasiłków.**

Wykresy pouczają nas, jak wielkim wrogiem życia ludzkiego jest **gruźlica** i inne **choroby płucne,** właściwe naszemu klimatowi, bo **dają największe odsetki śmiertelnych przypadków. Choroby niemowląt** też **duże żniwo śmierci** zbierają, zapewne z przyczyny nieumiejętnego ich pielęgnowania i nieznajomości elementarnych zasad opieki nad niemi.

I tu właśnie należy podnieść, że w dotychczasowej działalności Kasy Chorych za mało widzi się starań wokół **rozwinięcia na szerszą skalę akcji zapobiegawczej chorobom,** akcji niezmiernie ważnej i bodaj, najważniejszej z punktu widzenia hygjeny społecznej i dobra ubezpieczonych.

Posłannictwem Kasy Chorych powinno być **nietylko leczenie i wspomaganie tych chorych** i niezdolnych do pracy 30 proc. członków, **lecz możliwie najszersze uświadamianie** jeszcze **zdrowych** swych członków **o zasadach hygjeny,** elementarnych pojęciach z dziedziny najczęstszych zachorzeń, **o zapobieganiu chorobom** i pielęgnacji zdrowia, o opiece nad matką i niemowlęciem i wielu innych bardzo ważnych dla zdrowia i życia sprawach. Akcja ta powinna stanąć **na czele wszystkich zagadnień,** powinna być ujęta w pewien system i drogą jak najliczniejszych pogadanek popularnych i wykładów ilustrowanych przezroczami, tablicami i, jeśli to możliwe, kinematografem **docierać musi do najszerszych warstw ludności miasta.** Ponieważ w Bydgoszczy mamy Lekarskie Towarzystwo Naukowe, które zawsze w tej akcji wszelkiego poparcia Kasie udzielić jest w stanie, ponieważ w Kasie pracuje przecież liczny zastęp lekarzy — **sprawa ta nie powinna by napotykać na trudności,** tem bardziej, że i na finansowanie takiej akcji niezbyt wielkich funduszów potrzeba, przewidzianych zresztą w budżetach Kas Chorych.

Dopiero w ostatnich czasach, jak widzimy ze sprawozdania, akcję taką, dotyczącą **zwalczania gruźlicy,** zaczęto przeprowadzać. Mamy jednak niepłonną nadzieję, że **już w najbliższym czasie** i na tem polu **Kasa rozwinie żywszą i na szerszą skalę zakrojoną działalność.** Tego mają prawo oczekiwać wszyscy zdrowi dotychczas członkowie Kasy.

W końcu Sprawozdania umieszczono dwie klepsydry poświęcone pamięci ś. p. dra Piórka i śp. Łasy, zasłużonych współpracowników na polu organizacji Kasy miejscowej. Uważałbym za właściwsze umieszczenie treściwych nekrologów. Byłoby też pożądanem, aby pamięci i innych zmarłych współpracowników kasowych, lekarzy i urzędników poświęcono kilka słów wspomnienia.

Ponieważ Sprawozdanie dojdzie zapewne do rąk licznych członków Kasy nie od rzeczy byłoby, aby zawierało kilka niezbędnych informacji co do godzin i organizacji urzędowania biur kasowych i zakładów leczniczych. Spis pracujących dla Kasy lekarzy też nie obciążyłby wydawnictwa, a przysporzyłby mu praktycznego znaczenia.

Naogół **Sprawozdanie Kasy Chorych** m. Bydgoszczy, poza wymienionemi w powyższym przeglądzie brakami, które zapewne będą naprawione w przyszłych sprawozdaniach, **przedstawia się jako wydawnictwo zadowalniające.** Życzyćby należało, aby i wszystkie inne Kasy Chorych poszły za tym przykładem, a wtedy wiele nieuzasadnionych wzgl. bałamutnych sądów o tych, tak ważnych, instytucjach dobra publicznego, uległyby zasadniczej zmianie, same Kasy Chorych, oparte o świadomych rzeczy swych członków mogłyby uzyskać większe poparcie do prawidłowego i owocnego swego rozwoju.

Dr. Stefan Świątecki

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Nakło.

Ujęcie sprawców napadu. Dnia 16. bm. ujęto niej. Grabarskiego z zięciem, zamieszkałych w Gostuszu pow. szubiński, podejrzanych o napad rabunkowy u gospodarza Skoczka w Paterku (o czem donosiliśmy). Celem konfrontacji policja przewiozła aresztowanych zakutych w kajdany samochodem na miejsce zbrodni.

Egzamin do szkoły wydziałowej. Wstępne egzaminy do szkoły wydziałowej odbędą się systemem lekcyjnym dnia 25, 26 i 27 czerwca br. o godz. 8 rano.

Bezpłatny kurs pszczelarski. Dyrekcja Szkoły Rolniczej w Bydgoszczy urządza bezpłatny kurs pszczelarski dnia 21 i 22 bm. Zbiórka i rozpoczęcie kursu dnia 21. bm. o godz. 9 rano w szkole rolniczej w Bydgoszczy, Szwederowo, Nowodworska 50.

Nominacja wójtów. Wójtami w pow. Wyrzyskim mianowano: na obwód Białośliwie p. Bernarda Joszkiego z Pobórki na zastępcę p. J. Poserta z Białośliwia; na obwód Łobżenica komis. wójtem p. J. Jacheckiego z Łobżenicy, zast. p. S. Maciejewskiego z Józefinina; na obwód Mrocza komis. wójtem p. J. Nowakowskiego z Mroczy, zast. p. Stan. Ulandowskiego z Witosławia; na obwód Nakło komis. wójtem p. T. Binikowskiego z Nakła, zast. p. W. Tuszyńskiego z Paterka; na obwód Sadki wójtem p. P. Płaczka z Sadek, zast. p. J. Rohloffa z Sadek; na obwód Wyrzyski wójtem p. Józefa Schmidta z Osieka, zast. p. J. Piszczka z Kościerzyna W.; na obwód Wysoka wójtem p. W. Gmurowskiego z Gmuzowa, zast. p. W. Deptę z Wysoki W.

Szubin.

Z zebrania obywatelskiego. Ostatnie zebranie obywatelskie, zwołane przez Radę Miejską i Magistrat, odbyło się w ub. tygodniu w sali Hotelu Centralnego. Zebranie to miało na celu założenie Towarzystwa Upiększenia Miasta, oraz Oddziału Zw. Obr. Kr. Zach.

Zagaił zebranie przewodniczący Rady Miejskiej p. Walkowski. Następnie inspektor szkolny p. Fabianowski przedstawił działalność Tow. Upiększenia Miasta i po odczytaniu statutu prosił o wybór zarządu. Na członków zarządu wybrano pp. Fabianowskiego, insp. szkolnego, Saengera lek. wet., Izydorka zast. proc., Zakurzewskiego budowniczego, i Cholewińskiego rolnika.

Pobudzono również do życia oddział ZOKZ. Do zarządu weszli pp.: Dr. Nowakowski, lek. pow. Bartoszek nauczyciel i Kurczewski kom. sądowy.

Sprawozdanie z Rady Miejskiej wygłosił przewodniczący p. Walkowski. Obecny zespół Rady Miejskiej urzęduje od 2. 1. 26 r. Rada odbyła 41 posiedzeń publicznych na których powzięto 270 uchwał. M. i. Rada Miejska przeprowadziła przeniesienie urzędów stanu cywilnego z Wolwarku i Kołaczkowa do Szubina, oraz przeniesienie pow. urzędu wet. z Kcyni do Szubina. Dalej naprawą dróg i ulic miasta zmniejszono do minimum bezrobocie Przeszło 22 bezrobotnych tak z miasta jak i okolicy najbliższej znalazło pracę w fabrykach wapna w powiecie szubińskim. W dalszym ciągu Rada poczyniła starania o przyłączenie Szubina wsi i zamku do miasta.

Ważnem dziełem Rady była reorganizacja elektrowni miejskiej, zakup nowej maszyny i utworzenie zarządu elektrowni. Wielką bolączką naszych obywateli było i jest przeniesienie targowicy miejskiej z pod kościoła katolickiego, którą to sprawę rozpatrywano już na kilku zebraniach i jak zapowiada p. przewodniczący, spodziewać się należy, że w najbliższym czasie sprawa ta będzie załatwioną. Ważnem staraniem Rady było otrzymanie pożyczki dla elektrowni miejskiej. którą miasto przy pomocy p. starosty Kutznera otrzymało na dogodnych warunkach. Również Rada czyni starania, aby i w Szubinie stacjonowało wojsko.

W dalszym ciągu złożył sprawozdanie z działalności Magistratu p. burmistrz Grus, który przedstawił zebranym wykonane już prace i ulepszenia, dalej przyszłe budowy ulic św. Marcina, i Winnicy, założenie chodnika na placu kościelnym i t. p.

POZNAŃ. Mianowania w sądownictwie. Pan Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 8 czerwca 1928 r. zamianował sędziego Sądu Okręgowego w Poznaniu p. Dr. Fryderyka Weigla, sędzią Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, a dyrektora przy Sądzie Okręgowym w Gnieźnie p. Dr. Stanisława Tomaszkiewicza, prezesem tegoż Sądu Okręgowego.

KROSTKOWO. Wyjaśnienie. Od p. Albina Grubicha otrzymaliśmy w związku z naszą notatką nast. wyjaśnienie: „Nie jest prawdą, iż żona moja zażyła jakiejś trucizny, aby pozbyć się [illegible]"

Święto P. W. i W. F. w Mogilnie.

(w) Tytuł mówi tak ładnie o święcie chociaż ub. niedziela w Mogilnie była dniem rzetelnego wysiłku. Powiatowy Komitet P. W. zmobilizował cały powiat mogileński. Blisko tysiąc członków organizacyj Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego defilowało przed Komitetem. Do Komitetu należą m. in. starosta p. Słaby, sprawujący z powodznim rządy w powiecie mogileńskim, i por. Spławiński, powiatowy komendant P. W., który jako kierownik tej wielkiej imprezy doskonale wywiązał się ze swego zadania. Jako goście byli obecni pp.: pułk. 59 pp. p. Wolikowski, maj. szt. 15 D. p. Arciszewski z szeregiem innych oficerów oraz przedstawiciele władz miejscowych.

Defilada przechodziła sprawnie, począwszy od silnych, rosłych wojaków czy sokołów a skończywszy na małych harcerzach. Wyliczymy tu główne tylko organizacje, jak: Koło Podoficerów Rez., Powst. i Wojacy, Sokół, Pogoń, Hufiec Szkolny z Mogilna. Hufiec gimnazjalny i Harcerz z Trzemeszna; Straże Pożarne z Mogilna, Trzemeszna i Pakości, Hufiec z Kołodziejowa, Hufiec z Wiecanowa, Pedion z Pakości, Młodzież z Wielatowa i Kamieńca, oddział kolarski z Wielatowa i Gębic.

Pochód udał się do strzelnicy, gdzie spożyto wspólny, żołnierski obiad, smacznie ugotowany pod kierownictwem p. Fryckowskiego. Po południu obszerne boisko przy Strzelnicy zaroiło się od zawodników i tłumów publiczności, która stawiła się bardzo licznie, co świadczy o powszechnem zainteresowaniu dla ćwiczeń wojskowych i sportu. Popisów było dużo i różnego rodzaju, jak to wynika z wyszczególnienia nagród. Nagrody, ufundowane przez Komitet P. W., były liczne i wartościowe. Pierwszą z nich, puhar przechodni, zdobył „Sokół" z Mogilna za marsz 10 klm. w 56 minutach. „Pogoń" Mogilno — to trzeba podnieść, wzięła większą część nagród, nadto została wyróżniona specjalną nagrodą za to, że uzyskała przeszło 50% wszystkich punktów w zawodach. Rekord w zdobywaniu nagród ustanowił dzielny mogilniak, p. Stranc, który został trzykrotnie odznaczony. „Pogoń" z Mogilna, godna swego imienia, zwyciężyła także w biegu 100 m.

Inne zawody były: strzelanie z karabinów wojskowych i małokalibrowe (nagrody: Kołodziejowo, Lulkowo, Trzemeszno); walka na bagnety (nagroda: Hufiec z Trzemeszna); skoki wzwyż i wdal (I. nagroda Stranc za skok 5,55 m.); rzut granatką (I. nagroda: Kołodziejowo za rzut 60,85 m.); rzut dyskiem (3 nagrody); rzut oszczepem (I. nagroda: Pakość).

Wyniki tegoroczne, jak stwierdzono, nie dorównały wynikom zeszłorocznym, co należy przypisać zbyt chłodnej pogodzie, jaka panowała podczas zawodów. Były jednak widoczne pewne postępy, jak np. fakt dość świeżej daty, że młodzież rolnicza garnie się coraz liczniej do sportu i P. W. Zrozumiałe ze względu na warunki braki w ekwipunku, wyrównała młodzież tym większym zapałem.

Po trudach i znojach dnia bawiono się wieczorem ochoczo w Domu Katolickim.

Z Inowrocławia.

Wielki pożar wybuchł z piątku na sobotę o godz. 2,30 w nocy w nieruchomości p. Kołodziejskiego przy ul. Kilińskiego, gdzie mieścił się skład węgla i drzewa oraz śpichlerz żyda Freykora. Straż pożarna przybyła natychmiast. Po zlokalizowaniu pożaru, przystąpiono natychmiast do gaszenia okien sąsiednich domów, które zaczęły się tlić. Pastwą płomieni padło około 50 m3 drzewa, kilkadziesiąt centnarów węgla oraz śpichlerz, w którym mieściły się rozmaite rzeczy. Straty są dość znaczne. Przyczyny pożaru dotychczas nie stwierdzono.

Z powodu przebrukowania ul. Pakoska od sądu powiatowego aż do Alei solankowych została zamknięta.

Wpisy do szkoły handlowo-przemysłowej dla dziewcząt przyjmuje się od 20. bm. aż do 1 lipca rb. w sekretarjacie przy ul. Aleje Sienkiewicza.

Z Bractwa Kurkowego. Na nadzwyczajnem posiedzeniu przewodniczących poszczególnych komisyj, zajmujących się przygotowaniem wielkiego zjazdu Bractw Kurkowych w Inowrocławiu ustalono osobny program na dzień 29 i 30 bm. oraz 1 lipca rb. Program uroczystości jest następujący: Dnia 30. bm. o godz. 9,30 zbiórka wszystkich braci strzelców w Parku Miejskim, o godz. 10 Msza św. w kościele Panny Marji, po nabożeństwie wymarsz na strzelnicę, poczem poświęcenie nowej strzelnicy oraz krótkie posiedzenie uroczystościowe, o godz. 12 w poł. śniadanie na strzelnicy, o godz. 1 w poł. uroczyste otwarcie strzelania, o godz. 4 po poł. koncert w ogrodzie strzelnicy, o godz. 7 wiecz. zakończenie strzelania, a o godz. 8,30 wiecz. wymarsz do Parku Miejskiego, gdzie się odbędzie raut. Dnia 30. bm. o godz. 9 rano do 7 po poł. strzelanie. Wieczorem wspólna pogadanka w hotelu pod Lwem. Dnia 1 lipca br. strzelanie od godz. 12 w poł., o godz. 4 po poł. koncert wojskowy w ogrodzie, o godz. 7 wiecz. zakończenie strzelania, proklamacja króla podokręgowego i rycerzy, a następnie wymarsz do miasta, gdzie w Hotelu Basta odbędzie się zabawa taneczna. Biuro informacyjne i kwaterunkowe znajduje się w lokalu p. Kazimierza Wróblewskiego przy ul. Toruńskiej nr. 28, telefon nr. 388. Przystanek tramwajowy: Hotel Basta.

Wypadek samochodowy. Ub. soboty autodorożka, w której jechało dwóch pasażerów, uderzyła o tramwaj, nadchodzący z ul. Dworcowej przyczem stanęła „dęba". Poza wielkim strachem pasażerom jak i autodorożce nic się nie stało.

Egzamin maturalny w oddziale klasycznym Gimn. im. J. Kasprowicza złożyli pp.: Barałkiewicz H., Chmielewski Z., Głowacki W., Kieszkowski Cz., Kłoś A., Konieczka E., Łapka K., Mikołajczak F., Niziołkiewicz J., Polanowski Z., Rączkowski S., Sokół H., Sznytkiewicz S., Wasilewski J.

Wiadomości z Gniezna.

Na ufundowanie sztandaru dla 69 p p. złożył m. in. p. Bolesław Kasprowicz 100 zł.

Wychowalnia jedwabników p. Wawrzkiewicza na Kleryce jest otwarta dla publiczności codziennie od godz. 3—4 po południu.

Kurs instruktorski P. W. dla rezerwistów zostanie zorganizowany przy 69 pp. w czasie od 1—28 lipca. Na kurs mogą być przyjęci podofic. rezerwy, którym ukończenie kursu zalicza się jako odbyte ćwiczenia w rezerwie.

Wykaz płatników podatku przemysłowego jest wyłożony w wydziale podatkowym magistratu od 15 czerwca do 13 lipca.

Wójtowie w powiecie gnieźnieńskim. W powiecie gnieźnieńskim mianowało województwo na wójtów: na obwód Gniezno 1 wójtem pana Teodora Gruszczyńskiego z Róży, zastępcą p. Jana Osilka z Winiar. Na obwód Gniezno 2 wójtem p. Stanisława Kubickiego z Warszawy, zastępcą p. Wacława Grocholskiego z Siemianowca. Na obwód Kłecko wójtem p. Ignacego Jaśkowiaka z Kiszkowa, zastępcą p. Zygmunta Chełmickiego z Pomarzan. Na obwód Kiszkowo wójtem p. Bolesława Szulczewskiego z Łu[illegible] Karczewa. Na obwód Witkowo wójtem komisarycznym p. Leona Malczewskiego z Odrowąża zastępcą komis. p. Stanisława Malczewskiego z Jaworowa. Na obwód Niechanowo wójtem p. Leona Żółtowskiego z Niechanowa, zastępcą p. Zygmunta Otmianowskiego z Niechanowa. Na obwód Czerniejewo zastępcą wójta p. Marcina Kostenckiego z Nidomia.

Katastrofa samochodowa zdarzyła się niedaleko Fałkowa. Mianowicie: samochód, wiozący żonę chemika p. Imicha z Poznania oraz jej dwie córeczki z niewiadomej przyczyny wpadł przez rów w żyto. Pasażerowie odnieśli lekkie obrażenia cielesne.

8 walny zjazd delegatów Związku Tow. Restauratorów na Polskę Zachodnią odbędzie się w dniach 20 i 21 czerwca br. w Gnieźnie. Program zjazdu jest następ.: w środę, dnia 20. bm. o godz. 9 rano zbiórka w lokalu p. Różyckiego w Rynku. O godz. 9,30 Msza św. na intencję zjazdu w Katedrze. Po nabożeństwie śniadanie w sali w Strzelnicy. O godz. 11,30 otwarcie zjazdu i powitanie gości. Różne referaty (1. część obrad). Po zakończeniu pierwszej [illegible] ropejskiego. O godz. 10 wiecz. raut z tańcami w sali hotelu Europejskiego. W czwartek, dnia 21 o godz. 10 druga część obrad w sali Wenecji. O godz. 3 po poł. zwiedzenie browaru Braci Koteckich i małe przyjęcie Delegatów przyjeżdżających do Gniezna, oczekiwać będą na dworcu przedstawiciele Tow. miejscowego zaopatrzeni w wstążki z napisem Komitet.

Repertuar kin w Gnieźnie. Apollo: „Kobieta szpieg" dramat w 12 aktach. Luna: „Dzielnica rozkoszy i występku". Nowości: „W pazurach lwa" z Eddie Polo.

OBORNIKI. (Święto Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego.) W ub. tygodniu odbyło się święto P. W. i W. F. w Obornikach. W zawodach programowych brało udział 485 członków w tem 35 pań. Jako sędziowie czynni byli pp.: prof. Rozkosz, prof. Mały, prof. Melcer, prof. Gołębiowski, por. rez. Wardyński, por. Kaseja, por. pilot Sadowski, por. rez. Heyer, podkom. Nowakowski. Bardzo liczny udział wzięli przedstawiciele władz z p. Starostą Witkowskim na czele. Z miejscowych ofic. rez. brali udział pp.: rtm. rez. Szymański, kpt. rez. Kruppik, (którzy zawsze hojną ręką wspierają P. W. i W. F.), por. rez. Ulatowski, por. rez. Wardyński, por. rez. Rosochowicz, ppor. rez. Waliszewski i ppor. rez. Senger. Duże zainteresowanie się zawodami okazali okoliczni obywatele ziemscy, między innymi pp. Droste z Uchorowa, Kalkstein z Popówka, Senger z Łukowa, Lode z Rożnowa — zasługują na wyróżnienie, że pomimo dnia roboczego zwolnili swoich ludzi od pracy i wozami przywieźli ich na miejsce zbiórki. O godz. 20 zakończono zawody rozdaniem nagród zwycięscom, którego dokonał Starosta Witkowski. Przy tej okazji w bardzo podniosłych słowach przemówił burmistrz p. Maćkowiak, który zachęcał do dalszej pracy dla dobra Ojczyzny. Ilość nagród zdobytych przez towarzystwa jest nast.: Hufiec szkolny sem. naucz. w Rogoźnie 26, Hufiec szkolny gimnazjum w Rogoźnie 7, Sokół Oborniki 21, Klub spotrowy Jedność 7, Sokół Rogoźno 2, P. W. drużyny 46.

SŁUPY, pow. szubiński. (Przebudowa kościoła) W najbliższym czasie odbędzie się w tut. parafji poświęcenie nowo wybudowanej wieży kościelnej i nowo odrestaurowanego kościoła. Prace, rozpoczęte w tym roku, wykonane przez p. Szramkowskiego z Szubina, szybko postąpiły naprzód, tak, że niebawem będą ukończone. Odnowienie tut. kościółka niezmiernie uradowało parafian; mniej jednak chwali się zakup materjału budowlanego u Niemca, chociaż na miejscu jest polski interes materjałów budowlanych, oddający towary bardzo dobrej jakości po znacznie niższej cenie. Czyż Niemcy nie szykanują Polaków na obczyźnie, (przypominamy tu Gdańsk, Warmję i Śląsk.) Czy w naszej czysto polskiej okolicy ten sam wróg ma się bogacić groszem polskim, kosztem obywateli polskich?

Z POMORZA.

BŁĄDZIM, pow. świecki. (Stow. Młodzieży Męskiej.) Staraniem miejsc. duszpasterza, ks. kuratusa Brząkały, założono tu Stow. Młodzieży Męskiej. Zebranie organizacyjne odbyło się w ub. dniach. Ks. kuratus przedstawił licznie zebranej młodzieży cele i zadania Stowarzyszenia. Na członków zapisało się przeszło 40 młodzieńców. Ukonstytuowano zarząd Towarzystwa. Patronem Stow. jest ks. Brząkała, wicepatronem kier. szkoły p. Miklasz, prezesem p. Kufel, sekretarzem p. Zbilski, skarbnikiem p. Wietrzykowski, naczelnikiem p. Kruczkowski, gospodarzem p. Kujawa. Nowozałożonemu Stow. Szczęść Boże.

Utworzenie Stacji Sanitarnej. Celem założenia stacji sanitarnej przybyli z ramienia Pow. Kasy Chorych w Świeciu komisarz p. Wachowiak i dyrektor p. Dąbrowski. Stacja ta zostanie w najbliższych dniach otwarta; mieścić się będzie w starej szkole.

Osobiste. Pobłogosławiony został w ub. tygodniu związek małżeński pomiędzy kierownikiem miejsc. szkoły p. Czesławem Miklaszem, a p. Wandą Januszewską, córką posiedziciela ziemskiego. Młodej parze udzielił ślubu ks. kuratus Brząkała.

SUCHA, pow. Świecki. Zabawa Stow. Młodzieży Męskiej). Ub. niedzieli urządziło miejsc. Stow. Młodzieży Męskiej zabawę. Po południu odbył się w ogrodzie p. Jędrzejczki koncert orkiestry p. P[illegible] K[illegible]onowa. Wieczorem odegrano dramat 5-aktowy p. t.: „Cyganie". Doskonałą grą popisywali się amatorzy pp. Nitka, Majeran, Świetlik, Grabowicz, Gackowski, Zywert, bracia K[illegible]yk, Głazikówna, Jędryczkówna, Bucholcówna, i Koźlinkówna. W

Z Grudziądza.

Teatr Miejski. We wtorek, dnia 19. bm. „Tajemnica powodzenia“ ukaże się poraz 2-gi. Na premjerze niedzielnej sztuka przy przepełnionej widowni ogólnie się podobała. Ceny miejsc od 80 gr. do 3 złotych. Początek o godzinie 8,30 wieczorem.

Przedstawienie amatorskie. Zespół teatralny więźniów Zakładu Karnego w Grudziądzu ul. Wybickiego 10-22 urządza w niedzielę, dnia 17 bm. o godz. 18-tej przedstawienie amatorskie. Program nast.: „Tajemnice gabinetowe“ — opera komiczna w 1 akcie, C. Danielewskiego, kuplety i monologi, „Tajemnice małżeńskie“ — operetka komiczna w 1 akcie, C. Danielewskiego. W antraktach przygrywa orkiestra własna. Wolne datki.

Z kancelarji parafjalnej. W przyszłą niedzielę, dnia 24. bm. obchodzi Bractwo Św. Barbary swoją półroczną uroczystość. O godz. 8. odprawi się nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu, po południu uroczyste nieszpory i zebranie Bractwa.

We wtorek, środę i czwartek przystępują dzieci wszystkich szkół powszechnych parafji grudziądzkiej do spowiedzi i komunji św.

W uroczystość św Apostołów Piotra i Pawła przystępują wszystkie organizacje męskie do Stołu Pańskiego.

Co poniedziałek i czwartek odprawiają się msze św. dla dzieci szkolnych. Prosi się rodziców, aby przysłali dzieci swoje na te nabożeństwa szkolne.

W niedzielę 8 lipca przystępują dzieci chodzące na naukę przygotowawczą do Komunji świętej.

Trzy pożary w jednym tygodniu. W dniu 14. bm. zapaliły się szmaty w jednem z mieszkań przy ulicy Spichrzowej 17. Straż pożarna w 10 minutach pożar zlokalizowała. — Dnia 15. bm. wybuchł pożar w piwnicy przy ulicy Kościuszki 7 a u lokatora Pawlaka, zapalił się siennik. Straż pożarna zdołała w 5 minutach ogień zlokalizować. — W niedzielę, dnia 17. bm. w nocy o godz. 2 przy ulicy Nadgórnej 12, w sklepie i mieszkaniu lokatora Imbierowicza powstał pożar. Straż pożarna stwierdziła, że w sklepie pali się w dwóch miejscach. Dzięki maskom ochronnym, wdarto się przez okna do sklepu i mieszkania i 20 minutach pożar ugaszono.

Podniosły jubile[illegible]
dla k[illegible]

Zasłużona placówka lat dwa[illegible] narod[illegible]

(Koresp. wł. [illegible]

Piękny i podniosły dzień przyżywało „Towarzystwo Czytelni dla Kobiet“ w Grudziądzu w dniu swego jubileuszu 17 bm. Dwadzieścia lat towarzystwo istnieje. Szmat czasu ogromny i jakże w owoce czynów zasobny. Dwadzieścia lat walki o ducha, o język, o wiarę o najwyższe dobra moralne, czyż nie jest to najszczytniejsza walka, godna podziwu a co ważniejsza uznania i niezatartej po wsze czasy pamięci?

Zjechali się delegaci na ów uroczysty dzień jubileuszowy ze wszystkich nieomal miast pomorskich, delegaci takich samych placówek, jak Tow. Czytelni dla Kobiet w Grudziądzu. Wspominając o tem towarzystwie, czyż można pominąć cichą, skromną pracowniczkę na niwie społecznej od lat dziesiątków p. **Helenę Kruszonową?** Taka postać pracowniczki społecznej musi być w życiu społecznem uwydatniona, gdyż reprezentuje rzetelną zasługę. Jubileusz więc Towarzystwa Czytelni dla Kobiet jest jubileuszem zasług na niwie narodowej p. H. Kruszonowej. Tak, trzeba o tem powiedzieć w imię utrwalenia zasady, że przedewszystkiem: cześć cichej, skromnej, bezinteresownej zasłudze!

* * *

Nabożeństwem o godz. 8-ej w kościele Farnym rozpoczęła się uroczystość jubileuszowa „Towarzystwa Czytelni dla Kobiet“. O godz. 10.15 rozpoczyna się akademja w „Tivoli“. Chór mieszany wykonał stosowną kantatę. Przy stole prezydjalnym siedzą: ks. prałat Dembek, senator Kulerski, redaktor Rakowski, radca Stefański, p. Kruszonowa, p. Bielicka i wielu innych.

Sprawozdanie z dwudziestoletniej działalności towarzystwa składa p. Kruszonowa. Prelegentka cofa się wstecz o lat 20 i mówi o czasach wyrafinowanego ucisku zaborcy, który chciał stłumić ducha narodowego. Ale Bóg nas stworzył Polakami i wytrwaliśmy — mówi prelegentka. — Żadna przemoc nie zdołała wydrzeć nam mowy ojczystej.

Głównem zadaniem towarzystwa było krzewienie oświaty, podtrzymywanie ducha narodowego. Mówczyni wskazuje następnie tych, od których wyszła inicjatywa założenia towarzystwa, a więc od redaktora Rakowskiego, radcy Stefańskiego, Dr. Ulatowskiego i nieżyjącego już ś. p. Wiktora Marchlewskiego, człowieka, który niespożyte zasługi położył dla sprawy polskiej na Pomorzu.

Zebrani wstają i oddają hołd zgasłemu pracownikowi na niwie ojczystej. W przemówieniu p. Kruszonowa przedstawia działalność towarzystwa, a więc: urządzano obchody ku czci Kościuszki 3-go Maja, naszych wieszczów, urządzane wieczorki towarzyskie, przedstawienia teatralne aż do roku 1914. Podczas wojny światowej towarzystwo znalazło się w trudniejszej sytuacji, ucisk pruski wzmógł się, ale i mimo to towarzy-[illegible]

[illegible] składa hołd wszystkim zmarłym członkom, którzy w towarzystwie pracowali i przyczynili się do jego rozwoju.

Po sprawozdaniu prezeski towarzystwa zabiera głos p. prezydent miasta Włodek i odczytuje dekret nadający p. H. Kruszonowej w uznaniu jej zasług srebrny krzyż zasługi. Dekorując krzyżem zasłużoną działaczkę w imieniu p. wojewody, p. prezydent w przemówieniu swem wyraził podziw dla wysiłków Towarzystwa w czasach największego ucisku a podkreślając zasługi p. Kruszonowej wzniósł okrzyk na jej cześć wśród burzy oklasków zebranych delegatów i gości.

Z kolei odbywa się uroczystość wręczenia p. Kruszonowej dyplomu honorowego od Towarzystwa Czytelni Ludowych, deklamacja małej dziewczynki a następnie przemówienia delegatów od licznie reprezentowanych na akademji pokrewnych towarzystw. Wśród wielu innych przemawiał senator Kulerski i ks. prałat Dembek, składając serdeczne życzenia Towarzystwu, które umiało pracować dla Kościoła i Ojczyzny. Przemówienia pań delegatek były nadzwyczaj szczere, wzruszające nieraz i świadczyły o głębokiej sympatji, jaką sobie prezeska towarzystwa umiała zaskarbić.

Wspólnem odśpiewaniem „Roty“ zakończyła się akademja, poczem o godzinie 1-szej udano się na wspólny obiad.

Wieczorek towarzyski był uzupełnieniem tego serdecznego nastroju, jaki panował na akademji i przyczynił się do jeszcze ściślejszego nawiązania wzajemnych nici sympatji, tego czynnika, który pracę ułatwia, pobudza ją i czyni owocną.

Jubileusz Towarzystwa na długo zapisze się w pamięci członków a wśród zaproszonych gości wywołał wrażenie i przekonanie, że kierownictwo towarzystwa w dobrych i zasłużonych spoczywa rękach. **(es).**

PUCK. Na wiecu urzędniczym w Pucku w dniu 16 bm., na którym uchwalono odpowiednie rezolucje, m. in. wiecownicy domagają się bezzwłocznego przyznania wszystkim pracownikom państwowym na całem wybrzeżu 40% dodatku na równi z przyznanym już dodatkiem kresowym dla miasta Gdyni, a to ze względu na to, że stosunki życiowe w tych miejscowościach nadmorskich, jako kąpielowych, stoją pod względem drożyzny w równym stopniu z Gdynią.

Toruń.

Nocny dyżur ma do dnia 22. bm. włącznie apteka „Pod Orłem“ Rynek Staromiejski.

Z Teatru Pomorskiego. We wtorek 19. bm. o godz. 8.15 wiecz. kapitalna, tryskająca niewyczerpanym humorem, najnowsza 3-aktowa komedja St. Kiedrzyńskiego pt.: „Powrót do grzechu“, której pierwszorzędne walory artystyczne, świetna reżyserja p. F. Chmurkowskiego oraz pierwszorzędna gra zespołu z pp. Chmurkowskim, Orliczem, Zielińską, Chrzanowską, Zarembiną, Marjańskim i Bojarską na czele spotkały się z niebywałym aplauzem publiczności, oraz uznaniem krytyki.

Linja autobusowa Toruń — Czerniewice Z dniem 17. bm. uruchomiona została stała letnia komunikacja autobusowa między Toruniem a solankami Czerniewice. Odjazd autobusów od „Modrego Fartuszka“ (Rynek Nowomiejski) przed poł. o godz. 9 i 10.30, po poł. o godz. 14.30 i 16.30. Odjazd z Czerniewic zaraz po przyjeździe każdego autobusu, z wyjątkiem ostatniego, który odchodzić będzie z Czerniewic o godz. o godz. 20-ej.

Zarząd solanek Czerniewice prosi, ażeby osoby, jeżdżące do Czerniewic z autobusu korzystać zechciały, gdyż w razie słabej frekwencji, musianoby zaniechać utrzymywania t[illegible]

[illegible] Toruniu i poligonie. Goście podejmowani byli w kasynie garnizonowem przez Stowarzyszenie „Rodzina Wojskowa“.

Ucieczka aresztanta. Dnia 15. bm. zbiegł z pociągu pod Bydgoszczą aresztant niej. Górski Józef, który był eskortowany do Świecia. Za zbiegiem zarządzono pościg.

Nadzwyczajne walne zebranie Tow. Kupców Chrześcijańskich w Toruniu odbędzie się dnia 19. bm. o godzinie 20. w Dworze Artusa.

Zderzenie parowozów na dworcu Toruń—Mokre. Dnia 17. bm. w godzinach wieczornych wskutek nieuwagi maszynistów najechały na siebie dwa parowozy. wskutek czego jeden z nich typu lżejszego wywrócił się na bok. Parowóz podniesiono i ustawiono dopiero dnia następnego. Ruch osobowy na linji Toruń—Grudziądz odbywał się z przesiadaniem.

Zjazd delegatów Chrz. Dem. Okręgu Toruńskiego.

Dnia 24. bm. o godz. 10 rano odbędzie się w sali Strzelnicy **zjazd delegatów** jako przedstawicieli kół Chrz. Dem. oraz prezesów kół, celem wyboru władz okręgu toruńskiego.

Porządek obrad: 1) zagajenie, 2) wybór marszałka i prezydjum, 3) referat wiceprezesa p. Drogomireckiego o sytuacji politycznej, 4) dyskusja, 5) wybór zarządu okręgowego i rady okręgowej, 6) wolne wnioski, 7) zakończenie.

(—) **Drogomirecki**
wiceprezes zarządu Chrz. Dem.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 18 bm. do poniedziałku 25 bm. dyżurują:

1) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa,
2) Apteka pod Niedźwiedziem, ulica Niedźwiedzia.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Niema piękniejszej rzeczy nad patrjotyczną ofiarność. Tylko z tej ofiarności powinna mieć korzyść Ojczyzna, a nie ludzie, którzy zwykli patrjotyzm współobywateli wyzyskiwać dla własnej kieszeni.

Myśl ta nasuwa się przy czytaniu powodów, które rząd skłoniły do przesunięcia terminu zaprowadzenia 50-złotowych paszportów na jesień. Oto obawiano się, że te niskie paszporty już na bieżący sezon letni mogłyby wywabić liczne rzesze odpoczynkowiczów za granicę, na czem ucierpiałyby letniska i uzdrowiska krajowe!

Równocześnie ukazała się odezwa Związku właścicieli pensjonatów uzdrowiskowych z patrjotycznym apelem do obywateli, aby nie wyjeżdżali do zagranicznych badów.

Jedno i drugie jest bardzo marnym konceptem. Właściciele pensjonatów drą z kuracjuszy niemiłosiernie skórę, kpią z rządowych cenników, dają kiepsko jeść, każą spać w smrodliwych pokojach i na rozlatujących się łóżkach, a mimo to ich pensjonaty są przepełnione. Robią takie interesa, że właściciel pensjonatu w polskiem uzdrowisku stał się dziś synonimem Krezusa.

Zagranicę wyjeżdżają tylko desperaci, ludzie subtelni, którzy obok zmiany klimatu chcą zachować i pewną równowagę umysłową, o co bardzo trudno w Krynicy, w Zakopanem, w Truskawcu i jak się tam jeszcze te Mekki kąpielowe nazywają!

Te finansowe obżartuchy z polskich uzdrowisk, zamiast bić w patrjotyczne tam-tamy, niech z zasady bogacenia się przez noc przejdą do zasady, że majątek zdobywa się uczciwością i powoli tylko, a nie będzie ich obłatywał strach, że publiczność opowie się przeciw ich metodom i przy tanich paszportach przeniesie się do uczciwych badów zagranicznych. Tu bez wątpienia spełnią się słowa niemieckiego poety: „Wozu in die Ferne schweifen, wenn das Gute liegt so nah!“

TEATR MIEJSKI.

Repertuar bieżącego tygodnia wypełnią najpiękniejsze i największem powodzeniem cieszące się operetki.

Dziś, we wtorek, **„Róża Stambułu“** zachwycać będzie piękną muzyką, tańcami i ewolucjami.

W środę ukaże się zawsze entuzjastycznie przyjmowana **„Księżna Cyrkówka“** Kalmana w wybornem wykonaniu p. p.: Andrzejewskiej, Hermanowej Orszańskiej, Malinowskiego, Olędzkiego i Łapińskiego w partjach naczelnych. W balecie znajdą popis prima-baletnica E. Popielewska i baletmistrz Fabian. Przy pulpicie kap. Lewicki.

W czwartek wracają na repertuar czar melodji niosące **„Dzwony z Corneville“** Planquett'a.

W piątek zaś dla Tow. Uniwersytetu Robotniczego **„Róża Stambułu“**. Początek o godz. 7,30 wieczorem. Wszystkie bilety sprzedane.

W pełnych próbach **„Miłość cygańska“**.

— **50-lecie firmy.** W tych dniach obchodziła 50 rocznicę założenia firma Rux, przedsiębiorstwo malarskie przy ul. Toruńskiej 189. Założyciel firmy ś. p. Reinhold Rux niestety nie dożył pamiętnego dnia. Obecny właściciel zaś, p. Paweł Rux, w przedsiębiorstwie jest czynny już przeszło 30 lat.

— **Wyjaśnienie.** W odpowiedzi na wzmiankę kronikarską, umieszczoną w „Gazecie Bydgoskiej“ w dniu 17 bm. w 138, p. t. „Do wiadomości pozamiejscowym cechom rzeźnickim“ Zw. Polskich Rzeźników hali miejskiej, oświadcza, że nie jest prawdą, jak podaje zarząd Polskiego Cechu Rzeźnickiego w Bydgoszczy, iż Związek Polskich Rzeźników hali miejskiej reprezentuje jednostki tylko tut. rzeźników. Jest natomiast prawdą, iż do Związku Pol. Rzeźników należy 130 członków. Oprócz rzeźników z hali miejskiej należą do Związku Pol. Rzeźn. sklepiarze i t. zw. skup zawodowy rzeźnicki.

Ciekawe sprawy w Bydgoszczy.

W Bydgoszczy brak pracy i wielu uczciwych pracowników fizycznych pozostaje bez pracy i — chleba. Słuszną przeto byłoby rzeczą ludziom tym dać pracę, gdzie zaistnieje możliwość. Tymczasem do robót kanalizacyjnych przy nowym szpitalu miejskim sprowadzono pracowników — **zamiejscowych.** Nie spytano wcale Urzędu Pośrednictwa Pracy, czy na miejscu są ludzie odpowiedni. Zarząd miasta jest na to spokojny.

Kawiarnia Teatralna, mogąca dać zatrudnienie całemu szeregowi pracowników, dotąd nie została otwarta, bo istnieje spór między likwidatorem dotychczasowej spółki, a Magistratem. Magistrat zaskarżył likwidatora i na jego wniosek sąd uchwalił sekwestr, a sekwestratorem — również na wniosek Magistratu — zamianował... najwięcej zainteresowanego, który się o tę kawiarnię gwałtownie stara. Naturalnie, kozioł winien być w ogrodzie.

O wielkie roboty budowlane (miejskie) starali się rozmaici przedsiębiorcy. Otrzymał je ten, **który zasiada w odnośnej deputacji,** choć jego oferta była droższa o około 80 000 złotych. Miał możność dowiedzieć się o ofertach konkurentów i odpowiednio swoją zniżył.

Wykolejenie się pociągu kolejki powiatowej.

W nocy z 17 na 18 bm. obok fabryki zapałek „Promień" na Czyżkówku, nieznani sprawcy położyli na torze kolejki powiatowej, drewnianą furtę z grubego drzewa, wyrwaną poprzednio przez sprawców z ogrodzenia sąsiedniej realności. Gdy o godz. 24 nadjechał pociąg, dążący z Bydgoszczy do Koronowa, lokomotywa wykoleiła się, zjeżdżając z toru na ulicę. Prócz lekkiego uszkodzenia lokomotywy i toru kolejowego, wypadku z ludźmi na szczęście nie było. Dochodzenie wyświetla, czy ma się tu do czynienia z wybrykiem łobuzerskim, czy z planowym zamachem.

— **Ostre strzelanie 16 p. ul.** W dniach 26, 30 bm., 3 i 7 sierpnia 16 p. ułanów przeprowadzać będzie ostre strzelanie na strzelnicy bojowej 15 dywizji piechoty w Jachciach.

— **Uregulowanie ruchu samochodowego.** Zwraca się uwagę na rozporządzenie o ruchu samochodów, które ukaże się w najbliższm numerze Orędownika Urzędowego miasta Bydgoszczy, a szczególnie na paragrafy 27 i 28, które brzmią: Właściciele pojazdów obowiązani są w ciągu 14-tu dni od otrzymania dowodu rejestracyjnego lub jego przedłużenia przedstawić dowód lub przedłużenie powiatowej władzy administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się miejsce stałego postoju pojazdu. Właściciele pojazdów obowiązani są najdalej w ciągu dni 14 zawiadomić powiatową władzę administracji ogólnej, w której okręgu znajduje się miejsce stałego postoju pojazdu, o wszelkich okolicznościach wywołujących zmianę danych, zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym. Nadmienia się, że przedkładanie uzyskanych dowodów rejestracyjnych i wszelkie zmiany oraz zameldowania przyjmuje w tut. mieście Miejski Urząd Policyjny, ul. Grodzka nr. 32, pokój 8.

— **Ujęto sprawców kradzieży.** Sprawców kradzieży, dokonanej u p. Anieli Paszke przy ul. Bocianowo (o czem donosiliśmy), ujęto w osobach Tomasza Śmigaziewicza lat 27 i Antoniego Karawańskiego lat 29; obadwaj bez stałego miejsca zamieszkania. Złodzieje, skradzione rzeczy zakopali w lesie przy drodze do Czarnówka; wszystkie jednak zostały odnalezione i oddane poszkodowanej.

— **Komunikat Pol. Czer. Krzyża.** Podaje się do wiadomości publicznej, że pieniądze za losy, zakupione na festynie Czer. Krzyża (u Patzera) na lalkę i rowerek dziecinny, z powodu małej rozsprzedaży losów, są do odebrania w biurze Czer. Krzyża, ul. Kra-[illegible]iego 13 między godz. 11—1 w połud.

— **Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce:** Zachmurzenie zmienne, ze skłonnością do przelotnych deszczów w północnej, a przeważnie duże, z dłuższymi deszczami, w południowej górzystej części Polski. Chłodno, zwłaszcza w zachodniej połowie kraju. Umiarkowane, nad morzem silniejsze wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

— **Kradzież w „Eliseum".** Dnia 15 bm. wieczorem w lokalu niemieckiej restauracji „Eliseum" (Deutsches Haus) przy ulicy Gdańskiej skradziono płaszcz i bronzową tekę z zawartością listu ubezpieczeniowego p. Józefowi Kuchcie, zamieszkałemu przy ulicy Garbary 28-29.

Tow. Uczniów Kupieckich. Zebranie zarządu odbędzie się w środę dnia 20 bm. o godz. 8-mej wieczorem w sekretarjacie Związku Pracowników Kupieckich przy ul. Mazowieckiej 43.

Liga Katolicka Zebranie w czwartek, 21. bm. o godz. 8 wiecz. w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy. Wykład na temat „Walka kościoła w Polsce" wygłosi adw. dr. Łasiński.

Tow. Kupców Detalistów branży spożywczej Plenarne zebranie w czwartek, 21 bm. o godzinie 8 wiecz. (zarządu i komisji o godz. 7-ej) w sali Resursy Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej nr. 25. M. in. zajęcie stanowiska w sprawie nadmiernych wymiarów podatku obrotowego.

S. M. P. „Zorza". Zebranie informacyjne obu oddziałów dziś, we wtorek o 7,30 wiecz. w szkole Henryka Sienkiewicza. Ważne sprawy uprasza się wszystkie drh. o przybycie.

Tow. Uczni Drogerzystówskich. Zebranie plenarne dziś, we wtorek 19. bm. o godz. 8-ej w lokalu Resursy Kupieckiej.

Sokół konny. Lekcje przygotowawcze na zjazd odbywają się dziś we wtorek o godz. 7,30 wiecz. i codziennie na dziedzińcu szkolnym szkoły św. Trójcy.

S. M. P. „Wiosna". Zebranie plenarne we wtorek o godz. 7,30 wiecz. Jutro o godz. 8 wiecz. zebranie urozmaicone młodszego (zastępu) oddziału.

Tow. Kupców Detalistów branży spożywczej Zamówienia oraz gotówkę na cukier oraz wszelkie inne dotychczasowe artykuły przyjmuje nieodwołalnie do czwartku południa Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927—938. (14864

Tow. Filatelistów. Zebranie w środę, 20. bm. o godz. 20 w Domu Parkowym, ul. Św. Trójcy. Goście mile widziani.

Jakie będzie lato.

Na początku czerwca przepowiedzieliśmy, że miesiąc będzie naogół chłodny, co dotychczasowe doświadczenie potwierdza. Dziś stawiamy horoskop pogody na całe lato, które — astronomicznie — rozpoczyna się 21 czerwca.

Czerwiec skończy się dżdżysty i chłodny. Lipiec wykazuje jeszcze pewne do niego podobieństwo w pierwszych 3—4 dniach. Potem nastąpi stopniowe polepszenie się pogody z dość pięknym okresem, przynoszącym ciepła i upały, mniej więcej do 24-go lipca. Przejściowe ochłodzenie z opadami około 11, 16 i 20 lipca. Burzliwe szczególnie na początku.

Sierpień będzie również dość ciepły, lecz dość zmienny co do temperatury i pogody wogóle. Dużo lokalnych opadów. Ochłodzenie nastąpi około 4, 15 i 20 sierpnia.

Wrzesień będzie dość ciepły i piękny, szczególnie w swej drugiej połowie. Większe opady i ochłodzenia nastąpią około 4 i 8 września, potem w połowie i końcu tego ostatniego miesiąca letniego.

— **Zwraca się uwagę na rozporządzenie policyjne** dot. umieszczenia imienia i nazwiska na drzwiach wchodowych do składów, sklepów itp., które ukaże się w najbliższym Orędowniku Urzędowym m. Bydgoszczy.

Z Konferencji Prezesów.

Nadzwyczajne Walne Zebranie Konferencji Prezesów odbędzie się w piątek dnia 22 bm. o godz. 8 wieczorem w „Ognisku".

Porządek obrad: Odczytanie ostatniego protokółu, uzupełnienie zarządu i sprawy bieżące.

W razie nie stawienia się odpowiedniej ilości członków, powyższe zebranie odbędze się o godz. 8,30 bez względu na ilość członków, które będzie prawomocne.

Członków zarządu upraszamy o przybycie o godz. 7 celem omówienia porządku obrad.

Z powodu bardzo ważnych spraw, komplet konieczny.

Za zarząd: **Wł. Matecki,** prezes.

PROGRAM W KINACH.

Kinoteatr Domu Katolickiego, ul. Miedza 2 (Wilczak). Dziś poraz ostatni wyświetla się arcyzabawny, pełen humoru i dowcipu film w 8 aktach pt. **„Pat i Patachon jako miljarderzy".** Nadprogram **„Tomcio i jego rywal"** w 2 aktach. Początek seansów o godz. 6 i 8. Ceny miejsc od 40 gr. dla młodzieży szkolnej do 1,60 zł. Urzędnicy i wojskowi otrzymują zniżki.

KRISTAL. Dziś poraz ostatni efektowny obraz **„Igrzysko namiętności"** z Dolores del Rio jako Carmen. Nadprogram.

NOWOŚCI. Dziś nieodwołalnie ostatni raz demonstruje najweselszą farsę **„Chłopak do wszystkiego"** z Reinholdem Szynclem w roli tytuowej.

MARYSIEŃKA wyświetla nieodwołalnie poraz ostatni nowe wydanie ardcyfilmu pod tyt. „Czarny Orzeł" z Rudolfem Valentino w roli tytułowej.

CORSO wyświetla dziś poraz ostatni wesoły fragment smutnych dziejów z czasów wojny światowej w 12 aktach pt. **„Górą rezerwiści".** W roli głównej niezrównany komik Syd Chaplin. Początek o 6,30 i 8,45.

Półroczne walne zebranie Koła Ch. D. Bydgoszcz—Śródmieście

odbędzie się w czwartek, dnia 21 bm. o godz. 7½ wiecz. w sali „Ogniska" przy ul. Jagiellońskiej.

Po sprawozdaniu i uzupełniających wyborach zarządu referat sytuacji politycznej.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie filji Elektrowni i Tramwaji, odbędzie się we wtorek, dnia 19. bm. o godzinie 6,30 w Ognisku.

Zebranie Koła Chrz. Demokracji Bydgoszcz-Północ odbędzie się w środę, dnia 20. bm. o godz. 6,30 wieczorem w lokalu p. Mellera przy placu Piastowskim. Na porządku obrad referat i cały szereg ważnych spraw organizacyjnych.

Zebranie zarządów bydgoskich kół Chrz. Demokracji odbędzie się w piątek, dnia 22. bm. o godz. 6,30 wieczorem w sekretarjacie okręgowym przy ulicy Dworcowej nr. 2.

Zarząd Powiatowy.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

HALKA. Jutro, w środę, o godz. 7,30 wiecz. **w Strzelnicy** lekcja śpiewu. O godz. 8,30 wspólna lekcja. — W czwartek o godz. 8 wieczorem **w „OGNISKU"** lekcja śpiewu. Komplet na wyż. wym. lekcjach konieczny.

„Lutnia". Dziś lekcja śpiewu o godz. 8 wieczorem. Z powodu bliskiego występu uprasza się wszystkich członków o konieczne przybycie.

Klub mandolinistów „Lirenka". Miesięczne zebranie odbędzie się dziś, we wtorek 19. bm. o godz. 7,30 wiecz. w lokalu p. Nowaka ul. Toruńska 184.

Harmonja. Dziś, we wtorek punktualnie o godz. 8 wiecz. ogólna lekcja śpiewu. Następne lekcje ogólnego chóru odbędą się w czwartek i w piątek.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Jutro 20. bm. o godz 20 zebranie plenarne w Resursie Kupieckiej.

Chór Drukarzy. Lekcja śpiewu dziś o godz. 7-ej wiecz. w lokalu p. Mellera. Jutro w środę ogólna lekcja śpiewu w Strzelnicy.

Giełda warszawska

z dnia 18 czerwca

Akcje: w złotych:

Bank Polski	190,00—185,00
Bank Dyskontowy	137,00—138,00
Bank Handlowy	000,00—117,00
Bank Przem. lwowski	00,00—105,00
Bank Zachodni	34,00— 34,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00— 85,00
Kijewski	— 83,00
Wysoka	200,00—198,00
W. T. Węgla	000,00—100,00
Nobel	33,50— 00,00
Lilpop	00,00— 37,50
Modrzejów	00,00— 47,75
Rudzki	48,75— 50,00
Starochowice	59,25—59,50
Zawiercie	00,00—28.25
Haberbusch	260,00—259,00

Bank Polski płacił dnia 19 czerwca za:

dolary amerykańskie	8,85—8,84
funty szterlingów	43,33
franki szwajcarskie	171,21
franki francuskie	34,91
marki niemieckie	212,23
guldeny gdańskie	173,20
szylingi austrjackie	124,89
liry włoskie	46,73
korony czeskie	26,31

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 18. 6. 1928 roku.

płacono za 100 kg. w zł.

Żyto	46,25—47,75
Pszenica	50,50—52,50
Jęczmień zwykły	46,50—45,50
Owies	44,00—46,00
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—70,50
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—68,50
Mąka pszenna 65 proc.	70,00—74,00
Otręby żytnie	34,00—33,00
Otręby pszenne	28,00—29,00
Łubin	22,50—23,50
Łubin żółty	25,00—24,00
Seradela	00,00—00,00

Ceduła urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 18 czerwca 1928 roku.

5% Pożyczka konwersyjna	66,25
8% dolarowe listy Pozn. Ziemst. Kred.	00,00—97,00 (za 1 dolar.)
5proc. Pożyczka premj. serja II	90,00 —89,
Bank Kwilecki Potocki i Ska I—VIII em	92,
Brzeski — Auto I—III em	22,—,
Cegielski H. I. em.	00,00—44,00
Lubań, Fabr. przet. ziemn. I—IV em.	—87,

Stan wody w Wiśle w dniu 16. 6. rano: Zawichost 1,27, Warszawa 1,44, Płock 1,02, Toruń 1,20, Fordon 1,24, Chełmno 1,20, Grudziądz 1,38, Korzeniewo 1,74, Piekło 9,82, Tczew 0,71, Einlage 2,50, Schiewenhorst 2,66. Woda opada.

Można uprać największe sztuki bielizny *bez mozolnego tarcia*

PRECZ z niepotrzebną mordęgą przy praniu bielizny!!!

Nowa i pod każdym względem ulepszona metoda tryumfuje na całej linji. Wyrugowała ona raz na zawsze dawną, tak bardzo pod każdym względem wadliwą metodę, która niszczyła nietylko bieliznę, ale i zdrowie osoby piorącej. A już najprzykrzejszą robotą było pranie większych sztuk bielizny.

Mamy teraz nowy rodzaj mydła, które spełnia pracę rąk ludzkich i to w formie ulepszonej, bo piorąc niem zaoszczędzamy bieliznę, czas i ręce.

Pozostaje jedynie praca płukania, bo bielizna wspaniale się pierze, moknąc w roztworze Rinso. Rinso rozpuszcza się momentalnie w wodzie gotującej, wytwarzając gęstą, obfitą i nad wyraz aktywną pianę, która "zwalcza" brud w sposób radykalny, niemniej jednak łagodny. Dla rąk ludzkich pozostaje jedynie zadanie spłukiwania w kilku wodach, ślicznie upranej bielizny.

Rinso sprzedawane jest w zielonych pudełkach, a na nich są wskazówki, tyczące się sposobu użycia.

Można również gotować bieliznę w roztworze Rinso,— rezultaty są zawsze świetne.

PRÓBKA DARMO

KUPON. Do firmy "Sunlajt" Spółki Akcyjnej, Skrzynka Pocztowa 479, Poczta Główna, Warszawa.— Upraszam o bezpłatne przesłanie mi próbnego pakietu Rinso, wystarczającego na próbne pranie.

Imię i nazwisko..

Adres..

D.B.50 (Uprasza się o wyraźne pisanie.)

R. S. Hudson, Ltd., Anglja.

R.P.20—3

Obwieszczenie. W tutejszym rejestrze spółdzielni nr. 124 wpisano w dniu dzisiejszym przy spółdzielni Towarzystwo Kredytowo-oszczędnościowe w Bydgoszczy Spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami, że nazwa spółdzielni została zmieniona i brzmi obecnie: Towarzystwo Kredytowo-oszczędnościowe w Bydgoszczy spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością. Członkowie odpowiadają udziałami oraz dodatkowo dziesięciokrotną kwotą zadeklarowanych udziałów. Udział podwyższono do wysokości 20 złotych, płatnych w 4 ratach w ciągu 3-ch miesięcy. Stefan Rost ustąpił ze stanowiska członka zarządu a na jego miejsce wstąpił Łucjan Prechitko-Poliński z Bydgoszczy. Uchwałą walnego zebrania z dnia 27 marca 1928 r. zmieniono §§ 1 3 9, 11, 12 13, 14, 16, 22, 34, 37, 49. 50, 51. 52, 53, 61 statutu. 14873
Bydgoszcz, dnia 29 maja 1928 r. **Sąd Powiatowy.**

Przetarg przymusowy.

W piątek, dnia 22. VI. 1928 r. o godz. 10-tej przedpoł. sprzedawać się będzie przy **ul. Dworcowej nr. 62,** najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą następujące przedmioty. (14919

Kompletne urządzenie składowe:

4 regały, 4 stoły,

oraz urządzenie okien wystawowych

Powyższe przedmioty można obejrzeć godzinę przed licytacją.

Bydgoszcz, dnia 19 czerwca 1928 r.

Oddział Egzekucyjny
przy Magistracie miasta Bydgoszczy.

Dzierżawa alei owocowej
gminy Osiek n. Notecią

odbędzie się **w poniedziałek dnia 2 lipca br.** o godz 4.30 po poł. **w Osieku w lokalu p. Cichosza** najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą. Warunki dzierżawy zostaną przed licytacją przedłożone. (14895

Schmidt, sołtys.

Poszukuję zaraz dzielnego 14824

Szukam
dzierżawy majątku od 800 mórg wzwyż pszennej ziemi

Przetarg.

Magistrat miasta Bydgoszczy
zamierza wydać w drodze przetargu publicznego

budowę stacji pomp

dla nowej Elektrowni w Jachcicach. Projekt i opis budynku, otrzymać można w Decernacie Elektrowni w Ratuszu, pokój nr. 7. za opłatą 5.— złotych. Tamże udzielać się będzie potrzebnych wyjaśnień począwszy od dnia 19 czerwca br. od godz. 10—12.

Oferty należy złożyć w zamkniętych kopertach zaopatrzonych napisem: **„Oferta na budowę stacji pomp dla nowej Elektrowni Miejskiej w Jachcicach"** do dnia 2 lipca 1928 r. godziny 11-tej przed południem w wyżej wymienionym urzędzie. O tej samej godzinie nastąpi otwarcie ofert.

Magistrat zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru pomiędzy oferentami.

Bydgoszcz, dnia 18 czerwca 1928 r.

Magistrat Decernat Elektrowni
Inż. Régamey
14770 Miejski Radca Budowlany.

Wapno w kawałkach
Cement portlandski
Smołę
Papę dachową
i wszelkie inne
materjały budowlane
dostarczają po korzystn. cenach i na dogodnych warunkach
BRACIA SCHLIEPER
fabryka papy dachowej
Telefon 806 Gdańska 99 Telefon 361

TANIO NA RATY!

Płaszcze damskie i męskie
Ubrania - Ubranka
Suknie damskie.
LUCJAN SZULC
Jana Kazimierza nr. 2.
3119)

NAJLEPSZEGO GATUNKU
PIANINO
kilkakrotnie odznaczone **złotymi medalami,** kupicie tylko w największej i najsprawniejszej **fabryce pianin B. Sommerfeld**
zależ. 1905.
Centrala: Bydgoszcz, Śniadeckich 56
Filje: **Grudziądz** Groblowa 4 **Gdańsk** Hundegasse 112 **Lwów** Piłsudskiego 17
29129

Uczcie się języków obcych! (15471
Chcesz nauczyć się szybko i dokładnie języka angielskiego, niemieckiego lub francuskiego wpisz się zaraz do Instytutu Naukowego **„MATURA", Kraków Karmelicka 35** — na korespondencyjny kurs języka, niższy lub wyższy, każdy w 52 lekcjach pod kierunkiem sił zagr. Żądajcie zaraz prospektów próbnych listów na 8 dni po nadesłaniu zł. 3.50. Wpisującym się do 15. bm. zniżka 20%.

Poszukujemy
do naszego biura technicznego
2 doświadczonych
rysowników maszynowych
Piśmienne zgłoszenia skierowywać do
Zjednoczonych Fabryk Maszyn
„Unia" Tow. Akc.
dawn. C. Blumwe i Syn
14930) **Bydgoszcz.**

Nauki
księgowości, korespondencji i stenografji udziela (8702
G. Vorreau
rewizor ksiąg
ul. Jagiellońska 14.

Piegi
plamy wyrzuty usuwa krem **Benegnina** znany i wypróbowany środek do odświeżania i wydelikacenia cery.
Benegnina mydło przetłuszczone, jako konieczny dodatek do kremu tejże nazwy usuwa piegi i plamy na twarzy i na ciele. Cena kremu 2. zł, mydło 1,50 zł (10885
Mag. Jan Stenzel, aptek
Główny skład i wytwórnia
Apteka pod Łabędziem
Grudziądz, Rynek 20.

Odciski
szybko i pewnie usuwają bez bólu
plasterki
„RAZ - DWA - TRZY"
Cena 1,25 zł, sprzedają drogerje i apteki.
St. Müller, laborat.
Poznań 1.
14898

Twaróg stołowy
z słodkiego mleka codziennie świeży hurtownie i detalicznie. Wysyłka dla zamiejscowych w skrzyniach
Dwór Szwajcarski
15272 spółdz. z o. o.
Bydgoszcz,
Jackowskiego 25-27.
Tel. 254.

Kilka dziewcząt, kilka uczni kelnerskich, kucharkę z dobrą praktyką, **kilka bufetowych, kilka uczennic do bufetu, dwóch domowych,** oraz **piekarza** który chce się wyuczyć cukiernictwa poszukuję natychmiast. Zgł. od 1—3 po poł. (14890
Kawiarnia „BRISTOL"
ul. Mostowa 5 Bydgoszcz

Baczność!
Tanio na sprzedaż 2 urządzenia składowe, wóz na resorach, rower 3 kołowy z skrzynią, 15 ctr. drutu kolczastego i stoły.
Kitowski i Ska,
Stroma 54. 14853

Maszynistka
biegła, władająca zupełnie poprawnie polskim i niemieckim językiem potrzebna zaraz. Zgł. (14871
Sp. Akc. „Hadroga",
Matejki 1.

Pomocnika fryzjerskiego
młodszego poszukuję zaraz. Może być nawet z nieukończoną praktyką fach. Of. z krótkim życiorysem przyjmuje (14830
Bol. Walczak, fryzjer,
Etap Emigracyjny,
Wejherowo.

Kuchnia
polsko-francuska wyuczy w 3 miesięcznym kursie wikwintnego gotowania, pieczenia wyborowych ciast, tortów, zapraw oraz smażenia konfitur. Ipsiana, Poznań Młynska 4.
14900

SPRZEDAŻE

150 mórg
pszennej ziemi od niemca ładny dom mieszkalny, również roboczy, inwentarz żywy i martwy kompletny 75 tys. wpłaty 35 tys. 107 mórg pierwszorzędne od Niemca we wsi przy stacji z kompletnym inwentarzem 50 tysięcy. 104 morgi od Niemca we wsi, udział w mleczarni, z kompletnym inwentarzem żywym i martwym, 65 tys. wpł. 35 tys. i wiele innych majątków poleca i świeże zlecenia przyjmuje najpoważniejsze biuro Pogoń Dworcowa 80. Tel. 18-15.

Dom
sprzedam, dochód miesięczny 250, cena 18 000 zł. Gordon, Gdańska 60.
(8747

Okazja
skład z przyległem 3 pokojowem mieszk. przy ul. Gdańskiej z powodu wyjazdu korzystnie odstąpi.

Młyn motorowy
nowourządzony z przemiałem 20 centnarów dziennie wraz z połową domu zaraz na sprzedaż. Dochód roczny z domu 5000 złotych i 3 pokoje dla nowonabywcy. Cena 45.000 złotych. Zgł. do filji Dz. Bydg. Toruń pod „Młyn".
14904

Willa
4 pokoje, kuchnia, łazienka, centralne ogrzewanie wodociąg i kanalizacja z ogrodem warzywno-owocowym, ładne i dobre położenie, 8 minut od tramwaju Wilczak natychmiast za 16 tys. na sprzedaż. Bliższych szczegółów u portjera w Hotelu pod Orłem. 8770

Kamienica
2 piętrowa, 2 składy, ogród wpłaty 40.000. Dom 2 piętrowy z ogrodem 25.000. Dom piętrowy 12.000 zł. Olbrzymi wybór kamienic wielkich i małych, folwarków, młynów, cegielni sprzeda biuro Centralne, Dworcowa nr. 69, tel. 850, Nowakowski. 8775

Dom
z ogrodem korzystnie do kupienia. Kujawska 15a Indykiewicz. (14552

Okazyjnie
skład mąki, węgla, drzewa w pełnym ruchu z powodu choroby zaraz do odstąpienia. Zgłosz. St. Kwieciński, Kowalewo, Pomorze, Rynek 1. (14553

Interes
z mieszkaniem zaraz do odstąpienia. Nakielska 128.
14852

Hurtownia
piwa i wytwórnia wód mineralnych na sprzedaż. Wiadomość Grunwaldzka nr. 89. 14881

Zakład fryzjerski
damsko-męski urządzony podług nowych przepisów sanitarnych, dobrze prosperujący z powodu stos. fam. zaraz korzystnie na sprzedaż. Łaskawe oferty
Zakład fryzjerski
Lidzbark, ulica Krótka
pow. Brodnica. 14915

Wanna

L. cz. Bl. J. 706/60/27

WYROK

w sprawie płatków mydlanych

„LUX“

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd Okręgowy Karny w Krakowie, jako Trybunał Apelacyjny, po przeprowadzeniu rozprawy apelacyjnej, wskutek odwołania Prokuratora z powodu orzeczenia o winie od wyroku Sądu Okręgowego Karnego w Krakowie z dnia 14 września 1927 roku V. XIV 3988/26, którym oskarżeni Kazimierz Miklaszewski i Antoni Miklaszewski od oskarżenia o występek z art. 121 ustawy z dnia 5 lutego 1924 roku Nr. 31 poz. 306 Dz. P. po myśli § 259/3 p. K. uwolnieni zostali — wydał w dniu dzisiejszym następujący

WYROK

Uwzględnia się odwołanie Prokuratora i zaskarżony wyrok zmienia się w ten sposób, że oskarżonych Kazimierza Miklaszewskiego i Antoniego Miklaszewskiego uznaje się winnymi występku z art. 121 ustawy z dnia 5 lutego 1924 roku Nr. 31 poz. 306 Dz. p. p. popełnionego przez to, że w roku 1926 w Krakowie umyślnie naruszyli firmę LEVER BROTHERS Ltd., Port Sunlight w Anglji, w jej prawach do zarejestrowanego na jej rzecz znaku towarowego „LUX“ przez to, że sprowadzali do Polski, przechowywali w swojem przedsiębiorstwie, celem sprzedaży i sprzedawali w Polsce wyroby mydlane produkcji francuskiej Spółki Akcyjnej pod firmą Société Anonyme des Savonneries Lever, używając bezprawnie do oznaczania dotyczących towarów znaku towarowego Lux, zarejestrowanego dla towarów tego samego rodzaju na rzecz firmy LEVER BROTHERS LIMITED, Port Sunlight w Anglji, mimo wiadomości, że prawo używania tego znaku przysługuje wyłącznie poszkodowanej firmie, na rzecz której znak ten został zarejestrowany w dniu 3 marca 1926 roku i mimo ostrzeżeń ze strony poszkodowanej firmy, za który po myśli art. 122 wyżej cytowanej ustawy skazuje się obu oskarżonych na grzywnę po 1000 (tysiąc) złotych, którą w razie nieściągalności zamienia się po myśli § 261 u. k. na karę aresztu po 1 miesiącu tudzież po myśli § 389 i 390 p. k. na ponoszenie kosztów postępowania karnego I i II instancji. 14109

Kraków, dnia 22 marca 1928 r.

Napisowy wiersz tłusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Plany 13659
nieprzemakalne w wszystkich rozmiarach oraz materjały impregnowane poleca Hurt. Tow. Włókników R. Stobiecki, Bydgoszcz, Stary Rynek 29.

Meble
wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyńcze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (6230

Maszyny do pisania
oraz kasy „National“ naprawia pod gwarancją prawidłowego funkcjonowania. Karol Buchholc, Plac Wolności 1, tel. 15-14. (11431

Fotografja
legitymacyjna 1 zł, 6 pocztówek 3 złote wykonuje „Wiol“, Sienkiewicza 44. 8698

Dziecko
ładnie ubrać można w magazynie (13035)
F. Szulcowej,
Gdańska 43.

SPRZEDAŻE

Dom
z oficyną 2 morgi ogrodu, sprzedam za 14000 zł. lub zamienię na gospodarstwo. Mogę dopłacić. Zgłoszenia spieszne do biur Pogoń, Dworcowa 80, tel. 1815

Willa
na sprzedaż. Dom Parkowy, Św. Trójcy 12. (14820

Dom
z piekarnią, nowoczesne urządzenie z zapędem elektr., dobre położenie w mieście pow. sprzedam lub wydzierżawię zaraz. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „C. C.“ (14480)

Okazja!
Handel zboża dobrze zaprowadzony od 40 lat, z powodu choroby zaraz sprzedam. Do przejęcia potrzeba 7000 zł. Gdzie, wskaże Dz. Bydg. (14601

Zakład
fryzjerski z pewną egzystencją wydzierżawię ewtl. sprzedam tanio. Zgł. pod „Zakład fryzjerski W. S. 2“ do Dz. Bydg. 14617

Interes
rzeźnicki, skład i warsztat, kompletnie urządzony, mieszkanie, stajnia, obszerne podwórze, światło elektryczne, w dużej wsi, jedyny interes tej branży w miejscu, oddam bardzo korzystnie z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Of. do Dz. Bydg. pod „Rzeźnicki“. (14746

Skład
bławatów z towarem i mieszkaniem w mniejszem mieście na sprzedaż. Oferty pod „A. B.“ do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (8635

Duży
skład z przyległem 3 pokojowem mieszkaniem zaraz na sprzedaż. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Skład“. 14823

Damski rower
prawie nowy i maszyna do szycia na sprzedaż. Kujawska 17 w podwórzu. (14829

Motocykl
na sprzedaż. Wiadomość 16 pułk ułanów, wachmistrz Darcz. 14828

Okazja
szafy, bieliźniarki, łóżka, kuchnie i rozmaite sprzęty domowe, rowery, centryfugi, garderoba korytarzowa. Skład Komisowy, Chrobrego 12. (8721

Pianino
dobrze utrzymane za 1250 i lutnię sprzeda Majewski, Pomorska 65. 8716

Wannę
dużą, blaszaną zamienię na dziecięcą. Zgłosz. Wesoła nr. 6a, tel. 1130. 8696

Na sprzedaż
skromne umeblowanie pokoju sypialnego, jadalnego, fortepian oraz inne drobne meble. Wiadomość Gdańska 25, I piętr. 14726

Bufet i kredens
tanio na sprzedaż, ul. Wileńska 11. (14591

Dwa
konie na sprzedaż klacz kasztanka 9 lat i wałach srokaty 4 lata oboje 1.55 wysokie. Sprzeda Józef Piechocki, ul. Chełmińska nr. 23. 14600

Wózek
sportowy dziecięcy w dobrym stanie sprzedam. Kuźmiński, Garbary 11. 14842

Rower
prawie nowy, korzystnie sprzedam. Śniadeckich 6, u Górnoślązaków. 8751

KUPNA

Wyczesane włosy
kupuje Demitter, Król. Jadwigi 5 6440

Majętność
posiadającą zdrowe, mleczne krowy, wolna od przymusowej dostawy do mleczarni lub mogąca się od tejże zwolnić w niezadługim czasie, położoną w pobliżu Bydgoszczy, poszukuje się celem dostawy mleka do mającego się utworzyć nowego przedsiębiorstwa. Zapłata za mleko będzie o ca. ¼ ceny większa, jak przy dostawie do mleczarni. Bliższych informacji udziela Mieczysław Beyer, Mleczarnia Semlin, p. Starogard (Pomorze). 14730

Poszukuję
celem kupna używ. walec (Walzenstuhl) w dobrym stanie. Zgł. Młyn Kościelna Jania, pow. Gniew. (14861

LEKCJE

Szkoła
gospodarstwa domowego w Chodzieży, ul. Staszica przyjmuje zgłoszenia uczennic w czerwcu i sierpniu na nowy rok szkolny od września rb. Kierowniczka. 14745

POSADY WOLNE

Pomocnika
fryzjerskiego damsko-męskiego za dobrem wynagrodzeniem poszukuję zaraz. Zakład fryzjerski H. Gliszczyński, Mrocza, pow. Wyrzyski. 14848

Fryzjer
męski i damski potrzebny zaraz. Adam Kopecki, fryzjer, Rogowo, pow. Żnin 14732

Marszaniki
potrzebne. Zgł. Hurtownia kapeluszy Jan Sozański, Dworcowa 78, od 3—4. 8760

Technik dent.
biegły w wszelkich prac. technicznych i operatywnych na stałą posadę w małem mieście Pomorza może się zgłosić zaraz lub od 1-go lipca. Oferty pod „Dentysta“ do Dz. Bydg. 14833

Panna
dziewczyna do jednorocznego dziecka, ewentl. do konfekcji z utrzymaniem i przy rodzinie w mniejszem mieście potrzebna zaraz. Zgł. Chwytowo 16, w podwórzu parter, Biuro prawnicze od 11-ej do 1-ej. 14858

Krawczyni
potrzebna od 1. lipca do większego zakładu w okolicy Bydgoszczy. Oferty z załączeniem odpisów świadectw skierować pod „Krawczyni“ do Dz. Bydg. 14859

Kucharz
doświadczony i trzeźwy, który zechce objąć dużą kuchnię na własny rachunek może się zgłosić do Dz. Bydg. pod „Kucharz“. 14822

POSADY POSZUKUJĄ

Poszukuję
posady towarzyszki do starszej pani lub wychowawczyni dodzieci. Liczę 25 lat, katoliczka. Władam językiem polskim i niemieckim. Oferty proszę skierować: Skrzynka pocztowa nr. 39, Lubawa. 14724

Dwie
dzielne krawcowe pragnęłyby na majątek spędzić letnisko wraz z życiem bez wynagrodzenia. Oferty pod „M. K.“ do Dzien. Bydg.

DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy majątku od 800 do 1200 mórg z gorzelnią lecz nie koniecznie, objęcie przed żniwamy. Zgł. przyjmuje Bruchwicki, Biskupiec Pomorski poczta, Pomorze. 14862

Wydzierżawię
lub przyjmę wspólnika do interesu intratnego a wymagającego niewiele pracy. Wiadomość Jónit Krasińskiego 14. (14856

2 do 3 mórg łąki
w Bydgoszczy lub okolicy do wydzierżawienia lub kupna zaraz poszukuję. Oferty do Dz. Bydg. pod „A. H“. (14860

MIESZKANIA

Mieszkanie
pokój z kuchnią do wynajęcia od gospodarza na Okolu. Wiadomość ulica Gołębia 99, oficyna. (8763

Potrzebne
mieszkanie słoneczne 3—4 pokoje z kuchnią, łazienką. Oferty złożyć do Dz. Bydg. pod „L. Z.“ 8761

POKOJE

Pokoje
umeblow. poleca „Norma“ Gdańska 24. 14420

2 pokoje
z osobnem wejściem 4 utrzymaniem lub bez dz wynajęcia. Grunwaldzko nr. 151. 1478a

Pokój
dla dziewczynki wyższych szkół. Grodzka 18 I przy

2 pokoje
dobrze umebl. dla 1 ewtl. 2 panów od 1. 7. 28. wydzierżawię. Jezuicka 19, I ptr. (14849

Pokój
umebl. z osobnem wejściem do wynajęcia. Kościuszki 41, II ptr. prawo. (14838

Pokój
umebl. oddam inteligentnemu panu. Jezuicka 6, II ptr. lewo. (8753

Pokój
umebl. o 2 łóżkach. Długosza 14, I ptr. prawo. 8739

RÓŻNE

Restauracja
pod „Lwem“, Toruń, Łazienna 19, wydaje pirweszorzędne smaczne obiady po 1.20 zł. Podczas obiadu koncert. Kuchnia warszawska. F. Skubiński. 16009

Hotel Warszawski
ul. Warszawska 16, 5 minut od dworca poleca obiady 3 dań 1,20, kolacje z 2 dań 1,30 łącznie z obsługą oraz pokoje czysto utrzymane. (15833

Obiady
smaczne z trzech dań 1 zł. kuchnia wyśmienita. Restauracja Hotelu Rios. (3329

Wspólnika
na wyroby sezonowe cukiernicze z małą gotówką poszukuję. Sława, Bydgoszcz, Nakielska 3. (14857

300 zł
wypożyczę pewnej osobie za skromnem oprocentowaniem. Oferty do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak,

obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długoletnia praktyka. (20390

POLECENIA

Dla
małokrwistych i płucnochorych polecam mleko owczę. Rycerska 3, podwórze. (8736

Masło
kakaowe 1 funt 3.00 zł. poleca Tani Sklep Toruń ul. Kopernika 30. 14912

Jadalnie
sypialnie dębowe, orzechowe, meble pojedyńcze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emila Warmińskiego 10. 14609

Fortepjany
pianina stroi, naprawia i odnawia po niskach cenach Paweł Wicherek, stroiciel fortepjanów, ul. Grodzka nr. 16, róg Mostowej, tel. 273. 14851

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
15 mórg pszennej z kompl. zabudowaniem i inwentarzem za 13.000 zł 56 mórg z kompl. zabudowaniem i inwentarzem za 30.000 zł sprzeda Bydgoskie biuro pośrednicze Dworcowa 50. 14915

Resztówka
160 mórg pszennej ziemi z kompl. zabudowaniem, inwentarzem za 70000 zł wpłaty 55000 zł sprzeda Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. Nowe zlecenia stale pożądane. (14916

Dom
z zabudow., 2 morg. ogród 5 tys. — dom z zabudow., 4 mg. ogród 6 tys. — dom z zabudow., 4 mg. ogród 5 tys. — dom z zabudow., 2 mg. ogród 5 tys. — gospodarstwo 65 morg., inwentarz 18 tys. — gospodarstwo 120 morg., inwentarz 18 tys. — dom, 8 mg., ogród 9 tys. polecam na sprzedaż i przyjmuję zlecenia. Murawski, Solec Kujawski, Kościuszki 6. 14840

150 mórg
pszennej ziemi z pełnym inwentarzem, dobre położenie 61 tys. wpł. 40 tys. i mniej. resztę na 30 lat amortyzacja. 120 mórg 30 tys. 48 mórg 25 tys. Szarek, Dworcowa 90. 8779

Domów
majątków ziemskich, gospodarstw, młynów, największy wybór, poleca Bydgoskie biuro pośrednicze, Dworcowa 50. (14917

Fryzjerski
salon dla pań, panów z urządzeniem, pokojem, kuchnią, sprzedam 1.300 zł. Czarnków, Szkolna 13. 14901

Skład
kolonjalny z mieszkaniem i towarem jest na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. (8755

Samochód
4 osobowy, marki „Opel" 8/18 P. S. okazyjnie na sprzedaż. Hetmańska 30, gospodarz. (8749

Radja
3 lampkowe, głośnik na sprzedaż, Metelski, Gamma 8. (8731

Dziurkarka
Dürkopp, nowa maszyna do wyszywania dziurek bieliźnianych za 1 500 zł. okazyjnie na sprzedaż Wołoszczukowa, Toruń, Warszawska 7. 14910

Sypialka
dębowa fornierowana na

Motorówka
24 P. S. cztero cylindrowa z kajutą na 16 osób zaraz tanio na sprzedaż. Wład Konrad Dittmann, Toruń. Rybaki 5. 14911

Maszyna
do szycia, Singera w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Stary Rynek 20, II piętr. prawo. (14891

Wóz
2 całowy używany, nożyce do blachy, waga na 50 kilo tanio na sprzedaz. Grunwaldzka 122. (14886

Szpic
biały 2 miesięczny na sprzedaż. Adres wskaże Dz. Bydg. (8756

Sprzedaż okazyjna
lodówka prawie nowa, zegar /Westminstr', regały do akt. Piechowiak, Długa 8. (14892

2 stare
łóżka, 2 stoły oraz płaszcz na sprzedaż. Zgł. Dworcowa 152, I ptr. lewo między godz. 5—6 po poł. 14844

Cegłę
wapienno - piaskową wysokowartościową ma tanio do oddania Cegielnia parowa Wąsosz, pow. Szubin. (8759

Landauer
bardzo dobrze utrzymany, modny fason sprzeda Kamiński, Dworcowa 94. 8766

Rower
wolny bieg sprzedam tanio. Dr. Em. Warmińskiego 3, podwórze. 8774

Mały wóz
(Federwagen) tanio na sprzedaż. Kordeckiego 32, I. piętro lewo. (14989

Powózkę
na jednego konia sprzedam. Scieżka 10. (8735

Maszynę
do pisania podróżną sprzeda Metelski, Gamma 8. 8732

KUPNA

Kupię
dom z składem, w dobrem położeniu. w powiatowem mieście, w Poznańskiem lub na Pomorzu. Wpłata 20.000 zł. Oferty do Dz. Bydg. pod nr. „20". (14837

Rower
damski mało używany kupię. Łaskawe zgłosz. pod „Rower damski" do Dz. Bydg. 15789

Dom
jedno lub dwumieszkaniowy z wolnem 4—5-pokojowem mieszkaniem kupię. Zgł. proszę skierować pod „P. P. 33" do Dzien. Bydg. (14935

Poszukuję willę
z komfortem lub dom. warunek centralne ogrzewanie, ogród i wolne 5-pokojowe mieszkanie, może być całkowita spłata. „Polonia", Bydgoszcz, Dworcowa nr. 17, tel. 698. (8765

Kupię
wagę decymalną oraz stoły, regały i krzesła biurowe. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „W. St. 9". (8773

LEKCJE

Pianino
do ćwiczeń wolne. Sląska nr. 13, II ptr. prawo. 14850

8-mio klasista
udzieli korepetycji w czasie wakacji. Najchętniej na majątku. Of. upraszam do Dz. Bydg. pod „Korepetycje". (14845

POSADY WOLNE

Podróżującego
dzielnego do odwiedzania interesów delikatesowych i kolonjalnych poszukuję zaraz. Kaucja pożądana. Zgł. do filji Dzien. Bydg.

60—80 zł
na jednej zabawie może zarobić każdy. Zgłoszenia z dołączeniem 1 zł na materjał nadsyłać: Kl. Borkowski pocz. Liniewo Pomorze. 14924

Poważna
Ska. Akc. poszukuje intel. energicznych, wymownych panów z dobrą prezencją do wykwintnego podróżowania. Znajomość fachowa nie konieczna. Zarobek według zdolności do 800 zł. miesięcznie i więcej. Dla zdolnych stała posada bezwzględnie na wykształcenie ewentl. awans na wyższe stanowisko. Osobiste zgłoszenia z dokumentami od 10 do 1 i 4—6 przy ul. Dworcowej 59, parter u dyrek. Bauera. (14867

12 przyjezdnych
dzielnych, zawodowych kamieniarzy, kilkoletnia praktyka w granitach polskich i zagranicznych, specjalność, łupanie bloków wszelkich rozmiarów i obróbka takowych, obróbka, kostki, półkostki, brukowca itp. poszukuje stałej ew. sezonowej pracy. Łaskawe oferty Paweł Banaszek, Święcino pocz. Krokowo, powiat Morski. (14931

Czeladnik
rzeźnicki z dobremi świadectwami znajdzie zaraz stałe zatrudnienie. Dudziak, mistrz rzeźnicki, Solec Kujawski. (14897

Krawców
na duże i małe sztuki pierwszorzędne siły na stałą pracę poszukuje firma Kościenowski, Inowrocław, Dworcowa 7. 14898

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz lub od 1 VII 1928 na stałe. Edw. Boesche, Strzelno, św. Ducha 27. Salon fryzjerski. (14923

Blacharzy
2 dzielnych, młodszych, także na pracę papową poszukuje z utrzymaniem St. Szykowny, Znin Telef. nr. 81. (14831

Poszukuję
od 1 lipca zdolnego uczciwego czeladnika piekarskiego. Zgł. Gabriel, Nakło, ul. Bydgoska. (14902

Krawcowe
do szycia płaszczy damskich mogą się zgłosić. Stary Rynek 27, front II. piętro. (14888

Poszukuje
pomocnika krawieckiego natychmiast Józef Matuszewski, Nakło, Kościelna nr. 160. 14928

3 blacharzy
samodzielnych na prace budowlane oraz 2 dekarzy przeważnie na dachy papowe mogą się natychmiast zgłosić, Burzyński i Piasecki, Jabłonowo (Pom). tel 74. 14929

Doświadczonego
i żonatego woźnicę do rozwożenia mleka poszukuje zaraz Mleczarnia, ul. Pomorska 54. 8636

Uczciwa
kobieta potrzebna do prac portjerskich. Oferty proszę nadesłać pod adresem Mecenasowa Sobiecka, Bydgoszcz, 20-go Stycznia nr. 13 b. 14880

6 czeladników
stolarskich na pracę akordową stałą poszukuję zaraz. Liczę tylko na pracowników dobrych, starszych, biegłych w fornierowaniu i polerowaniu. Magazyn i Fabryka Mebli M. Bałachowski, Swiecie n/W 14926

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Sienkiewicza 11a. (8782

Tokarzy
na drzewo poszukuje na stałą pracę Fabryka ram owalnych i okrągłych. Ig. Sergot, Bydgoszcz ul. Pomorska 8. (8722

Młodszy

Potrzebna
obciągaczka. Wytwornia cukiernicza, Pomorska 22/3, róg Kwiatowej od 4 do 6. (8746

Teatr Miejski
przyjmuję adeptki i adeptów do chóru i szkoły baletowej. Zgłaszać się należy do kancelarji teatru ul. Jagiellońska, od godz. 11 do 1. (14927

Praktykantka
biurowa, znająca język polski i niemiecki i umiejąca pisać na maszynie poszukiwana zaraz. Wiadomość od 10 r. do 12 w poł. J. Niedźwiedź, Dworcowa 36. (8754

Do niemowlęcia
potrzebna na przychodnią młoda panienka z rekomendacją. Zgł. Świętojańska 5, mieszkanie p. Adamczewskiej. (8748

Młynarza
starszego, samotnego, dobrego fachowca, oraz znającego się dobrze na motorze i elektr. poszukuję do młyna motorowego na gaz ssący jako kierownika. Of. pod „B. A." do Dzien. Bydg. (8692

Pomocnik
szklarski potrzebny. Zgł. W. Nowak, szklarnia, Gdynia. (8750

Krawcowa
do szycia czapek potrzebna zaraz. H. Bunn i Syn Gdańska 153. 14920

Dzielną
ekspedjentkę do mego składu rzeźnickiego, władającą polskim i niemieckim językiem poszukuje zaraz Rudolf Sommer, Gdańska 27. (14854

Ekspedjentka
litylko z branży potrzebna od 1 lipca 1928. Roman Maciejewski, mistrz rzeźnicki, Niedźwiedzia 3. 14900

Kołodzieja
starszego poszukuje Schubert, Kujawska 4. (14872

Poszukuje
się uczni malarskich. Słomski i Syn, Wysoka nr. 3—4. (14863

Szwaczki
poszukuje pracownia bielizny. Długa 63, I ptr. 8728

Dobra
podręczna do krawca męskiego może się zgłosić. Jackowskiego 30. (14883

Dziewczynka
14 lub 15 letnia potrzebna zaraz. Brzozowa 68. (14885

Potrzebna
służąca, Podwale 14, Nowicka, od 4—5 tej. (8767

Fryzjerka
damsko męski fryzjer potrzebni. Dworcowa 10. 8780

Chłopak
potrzebny. Stolarnia, Różana 3. (14839

Na
1 lipca br. poszukuję starszą, dzielną ekspedjentkę obeznaną z księgowością, do sprzedaży pieczywą i towarów kolonjalnych. W rachubę przyjdą tylko osoby dobrze po polsku i niemiecku mówiące. W. Himmler, Pruszcz, pow. Swiecie Tel. 22. 14921

Uczenica
porządnych rodziców, najchętniej z ukończoną szkołą handlową może się zgłosić zaraz do Cukierni, Długa 52. (14887

Dziewczyna
do odciągania piwa i wody zaraz potrzebna. Garbary nr. 10. 14882

Dziewczę
do pomocy w polerowaniu poszukuje Gralewski, Ks. Skorupki 102. (14843

Służącą
uczciwą, znającą gotowanie poszukuje zaraz Apteka Solec Kujawski. 14878

Kucharka
ze znajomością polskiej kuchni potrzebna od 1. VII.

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna zaraz. Restauracja, Gdańska 28. (8738

Potrzebna
służąca do wszelkiej pracy domowej, umiejąca dobrze gotować. Zgł. godz. 4—7 popoł. ul. Garbary nr. 8 dyr. Zagórski. (8748

Uczennica
nie niżej lat 16 może się zgłosić. Magazyn odzieży i obuwia, ul. Dworcowa 3. 8778

POSADY POSZUKUJĄ

Obuwie - szteper
poszukuje posady w lepszej firmie lub fabryce. Zdolność fachowa: modelarz, krojczy, klepacz, maszynista, kierownik fabryki cholewkarskiej. Łask. oferty pod „Luksus" do Dz. Bydg. (14657

Magazynier
z branży zbożowej i materjałów opałowych obeznany w zakupie i sortowaniu zboża, polskim i niemieckim językiem władaj., rzetelny pracownik z kaucją poszukuje stałej posady zaraz lub 1. VII., także w innej branży. Zgł. „Par" Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod „5550". 14899

Panna
umiejąca dobrze gotować znająca się na prowadzeniu gospodarstwa wiejskiego jak i miejskiego, szuka samodzielnej posady u samotnego pana od 1. 7. b. r. lub później. Oferty proszę kierować do Dz. Bydg. pod „P. W." 14883

Osoba
w średnim wieku, chętnie zostałaby towarzyszką osoby starszej, potrzebującej opieki. Ma doskonałe świadectwa. Adres wskaże Dz. Bydg. (8741

Panienka
z ukończonym kursem handlowym poszukuje posady w biurze jako początkująca. Łask. zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Panienka". 8744

Szofer—ślusarz
kawaler, z dłuższą praktyką, z dobremi świadectwami, władający językiem polskim i niemieckim, poszukuje dobrej posady zaraz lub później. Oferty proszę kierować pod adresem Władysław Józefowicz, Nakło ul. Hallera 90, pow. Wyrzysk. 8729

Dobry
fachowiec, elektro techn z dobremi świadectwami i referencjami poszukuje jakiejkolwiek posady w jakimbądź przedsiębiorstwie. Zgł. pod „82" do Dz. Bydg 15934

Starsza
dziewczyna z wioski, pracowita, znająca wszelkie prace domowe jak gotowanie, pranie, prasowanie poszukuje z braku znajomości odpowiednią posadę od 1 lipca. Zgł. proszę skierować do Dzien. Bydg. pod „Rzetelna" 14933

Poszukuję
posady nadmłynarza wzgl. samodzielnego młynarza. Murawski, Solec-Kujawski. (14841

DZIERŻAWY

Skład
w dobrem położeniu przy Rynku, nadający się na wszelkie branże, wydzierżawię zaraz. Zgł. do Dz. Bydg. pod „C. C." (14481)

Młyn
wodny 300 mórg wydzierżawię na 10 lat Nowakowski, Dworcowa 69, tel. 850 8776

Tanio
wydzierżawię spichlerz zbożowy ze stajnią, ewentualnie z pomieszkaniem w dobrem położeniu i okolicy.

Poszukuję
składu kolonjalnego w mieście lub w większej wiosce z mieszkaniem za roczną dzierżawą. Of. pod „Z. Z. 20" do Dz. Bydg. 8771

Składu
małego, pokoju z kuchnią lub tylko pokoju z kuchnią od gospodarza poszukuje, płacę z góry komorne i remont. Zgł. pod „Remont" do Dz. Bydg. 14834

Piekarnia.
Z powodu objęcia mego gospodarstwa przedzierżawię piekarnię w pełnym biegu. Toruń, Chełmińska Szosa 93. (14006

Skład
z pokojem nadający się do każdego przedsiębiorstwa w dużej kościelnej wiosce natychmiast do wynajęcia. Łask. zgłosz. proszę skierować do Dzien. Bydg. pod „J. K." 14593

Rzeźnictwo
rzezalnia 2 pokoje z kuchnią i stajnia wydzierżawi Jan Icek, Bzowo stacja kol. Warlubie. (8734

MIESZKANIA

Młode
małżeństwo poszukuje 1 lub 2 pokoje ładnie umeblowane od 1. 7. bliżej dworca. Zgł. do filji Dz. Bydg. pod „Pokój". (8758

Mieszkania
1—3 pokojowe wskaże, Pośrednictwo' Hetmańska 25. 8785

Mieszkania
1, 2, 3, 4, 5, 6 pokojowe wskaże „Norma". (14879

Mieszkanie
2—3 pokojowe poszukuję. Dzierżawę płacę za rok z góry podług ugody. Zgłosz. Jagiellońska 74 u p. Arndt. 8781

Mieszkanie
4 pokoje przy ul. Dworcowej do wynajęcia. Warunki i adres wskaże filja Dz Bydg. Dworcowa 2. (8764

POKOJE

Pokoju
ładnie umeblowanego w centrum miasta, z światłem elektrycznem, nie wyżej I. piętra, na kilka tygodniowy pobyt w Bydgoszczy, poszukuje zaraz kupiec z Poznania. Oferty „Par" Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod nr. 55,40. 14773

Pokoju
słonecznego, czystego poszukuje urzędnik starszy, pościel własna. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „S. D." (8745

Pokój
śródmieście) oddam, sprzedam ubrania wizytowe, stół duży, maszyna „Singer", obrazy i inne. Wiadomość w filji Dzien. Bydg. 8699

Ładnie
umebl. pokój do wynajęcia. Pomorska 31, I lewo, wchód Mazowiecka. (14818

Pokój
umebl. do wynajęcia. Cieszkowskiego 17, II ptr. lewo. 14913

Przyjmę
uczni gimnazjum na stancję z całem utrzymaniem, opieka troskliwa. Gdańska 75e ptr. lewo. (14556)

1—2 pokoje
umeblowane zaraz do wynajęcia dla bezdzietnego solidnego małżeństwa z używalnością kuchni. — Chrobrego 13, II brama, III piętro. (8740

Stancja
dla dwóch uczni szkoln. jest wolna. Opieka troskliwa. Katerla Petesona 6. 14914

Pierwszorzędnie
umeblowane dwa pokoje ewtl. z używaniem kuchni, łazienki do wynajęcia. Zgł. pod „Bernardyńska"

Pokój
z osobnem wejściem i utrzymaniem do wynajęcia. Świętojańska 20 parter. 8784

Dziewczynę
uczciwą przyjmę na wspólny pokój. Matejki 6 parter prawo. (8757

Pokój
do wynajęcia. Słowackiego 1, I ptr. prawo. (8730

ROZMAITE

Młoda
panienka życzyłaby sobie spędzić wakacje na wsi za wynagrodzeniem. Of. proszę skierować do filji Dzien. Bydg. Toruń. pod nr. „1133" 14909

Poszukuję
letniska wśród lasu z całodziennem utrzymaniem dla jednej osoby. Wiad. ul. Gdańska 160. Skład papieru, J. Skrzywanek. 8777

Spólnik (czka)
z 1000—1500 zł może przystąpić do zakładającej się mleczarni w Gdyni. J. Górski Stara Kiszewa pow. Kościerski. (14922

Oddam
na własne dziewczynkę 6 mies., ochrzconą i zdrową. Zg. do Dzien. Bydg. pod „Oddam". (14525)

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Marceli Kotlarski, wystawioną przez P. K. U. unieważniam. Wadowice. (14727

Zgubione
zaświadczenie rejestracyjne unieważniam. Wiktor Kakietek. 8724

Zgubiono
względnie wyrzucono wczoraj przez dziecko oknem na ul. Zaułek jeden bucik dziecięcy (sandałek) z gumową podeszwą. Znalazcę uprasza się o łask. zwrot Długa 68 II, podw. (14905

Zgubiono
w sobotę 16 czerwca wieczorem, jadąc ulicą Jagiellońską do Kapuściska parasol damski, oddać za wynagrodzeniem ul. Św. Trójcy 10. Marciniak. 14884

Unieważniam
skradzione papiery wojskowe. Marjan Szymański, Plac Piastowski. (14894

Róg Śniadeckich
i Sienkiewicza zabrany został piesek (Rehpinczerek), mężczyzna jest poznany. Proszę odprowadzić za wynagrodzeniem. Sniadeckich 49 a, Geppertówna. 8718

Przybłąkał
się młody piesek. Odebrać Śniadeckich 18, II ptr. pr. 8772

MATRYMONJALNE

Kawaler
lat 25, kupiec, wysoki, ciemny blondyn, posiada 6000 zł oraz meble na 2 pokoje i kuchnię z braku znajomości poszukuje panny religijnej celem ożenku z cokolwiek gotówką lub własnym interesem. Zgł. i oferty do agentury Dz. Bydg. w Tczewie ul. Dworcowa 26-27 pod „R. 200". (14799

Rządca gosp.
lat 28, wysoki blondyn na stałej posadzie zonatego, poszukuje z braku znajomości pań, panienki w celu matrymonjalnym od 18—25 lat, majątek obojętny. Łask. zgł. wraz z fotografją do Dz. Bydg. pod nr. „28". (14832

Kawaler
lat 25, wysoki, szatyn osoba reprezentująca, dzielny fachowiec i mistrz w swym zawodzie, zapozna miłą i sympatyczną panię od lat 18 do 22 w celu towarz. ewtl. matrymon. Oferty upr. z dołączeniem fotogr., którą się zwraca pod słowem honoru do filji Dzien. Bydg. Dworcowa pod „Słodki".

†

W niedzielę, o godz. 4 po południu zmarł po krótkich lecz ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. mój najukochańszy, najdroższy mąż, mój kochany, jedyny syn, nasz ukochany brat, zięć, szwagier i wujek

ś. p.

Stanisław Moske

przeżywszy lat 37.

W nieutulonym smutku pogrążeni
żona, matka i rodzina.

Wyrzysk, dnia 17 czerwca 1928 r.

Pogrzeb odbędzie się w środę 20 bm. z kościoła. Msza św. o godz. 10.30 przed południem, poczem spuszczenie zwłok do grobu. (14855

Podziękowanie.

Tym, którzy oddali ostatnią przysługę ś. p.

Edwardowi Woyniłłowiczowi

a przedewszystkiem Przewielebnemu Księdzu Prałatowi Pacewiczowi i przedstawicielowi J. Em. Księdza Biskupa Pińskiego, Kanonikowi katedry Mińskiej Księdzu Żołędkowskiemu oraz wszystkim Przyjaciołom i Życzliwym za okazane w najrozmaitszy sposób serdeczne współczucie

składa gorące podziękowanie

14870) **Rodzina.**

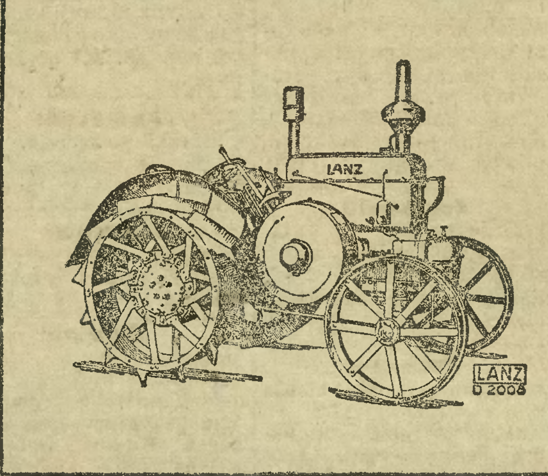

NISZCZY

Muchy, Komary, Mole, Mrówki, Pchły, Pluskwy, Karaluchy i wszelkie inne owady oraz ich zarodki

---

Koszta utrzymania w ruchu

traktora „Grossbuldog" Lanza

wedle poczynionych doświadczeń są **znacznie niższe** niż traktorów z rozpylaczem.

Nasi klienci zapewniają nas jednozgodnie, że Grossbuldog w stałym ruchu przy głębokiej orce zużywa na morgę **6 litrów** ropy.

Jeżeli zatem uwzględnimy stosunkowo niską cenę ropy w porównaniu do cen materjałów spalinowych, używanych do motorów z rozpyłaczami, nie podlega wątpliwości, że Grossbuldog jest najtańszym pługiem motorowym.

Zalecamy wykorzystanie sposobności obejrzenia Grossbuldoga przy pracy. Chętnie udzielimy informacji, gdzie takowy traktor w pobliżu miejsca zamieszkania W. P. się znajduje. (13831

Bracia Ramme - Bydgoszcz

Św. Trójcy 14b **Telefon 79.**

---

†

Dnia 16. bm. o godz. 11 zmarła po długich i ciężkich cierpieniach nasza kochana siostra, szwagierka i ciocia

ś. p. **Joanna Michalska**

w 43 roku życia, o czem donosi w smutku pogrążona **Siostra.**

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 20-go bm. o godzinie 4½ z kaplicy nowego cmentarza. (14866

— Chcę wyglądać niby dama,
Lecz gdzie kupić nie wiem sama.
By wyglądać wciąż uroczo, (14826
Raz przyśniło jej się nocą
— Kiedy chcesz mieć coś pięknego
Idź do firmy **Sikorskiego!**

******

Jedwabie gładkie i deseniowe, jedwabie do prania na bluzki i suknie

poleca zawsze najtaniej

Fr. Sikorski
ul. Dworcowa 31.

(Ciąg dalszy w niedzielę).

Przetarg przymusowy.

W czwartek, dnia 21. VI. 28 r. o godz 10-tej przed południem sprzedawać się będzie przy **Pl. Kościeleckich nr. 3** najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą następujące przedmioty: (14893

130 ctr. węgla, 8 mtr. drzewa, 2 konie i 5 wozów roboczych.

Pow. przedmioty można obejrzeć godzinę przed licytacją.

Bydgoszcz, dnia 18 czerwca 1928 r.

Magistrat — Oddział Egzekucyjny.

Sprzedaż przymusowa.

Dnia 20. VI. 1928 r. o godzinie 11-tej przed południem będę sprzedawał przy **ul. Król. Jadwigi 6**, najwięcej dającemu za gotówkę:

maszynę do pisania

Torpedo.

Malak, komornik sądowy w Bydgoszczy.

Bank Bydgoski

Spółdz. z ogr. odpow.

Mostowa 6 **w Bydgoszczy** **Telef. 1068**

przyjmuje oszczędności

począwszy od 5 złotych — za korzystnem oprocentowaniem.

Urządza rachunki bieżące i czekowe.
Inkasuje weksle, frachty i inne dokumenty.
Dyskontuje weksle członkom.

Załatwia wszelkie inne czynności bankowe

Wszystkim, którzy raczyli łaskawie wziąć udział w pogrzebie tragicznie zamordowanych ś. p. **Franciszka i Antoniego Matuszaków** a przedewszystkiem Wiel. Duchowieństwu, szczególnie Wielebn. ks. prob. Skoniecznemu za łaskawie wygłoszoną przemowę oraz Zw. Czeladzi Rzeźnickiej i innym za złożenie wieńców i okazane serdeczne współczucie składamy na tej drodze najserdeczniejsze

Bóg zapłać.

Stroskana rodzina.

Bydgoszcz, 19. VI. 1928. (14869

---

600 zł. miesięcznie

i więcej mogą zarobić panowie i panie bez fachowej znajomości sprzedażą naszego artykułu prywatnego. Także jako zarobek poboczny. Kto widzi jest zachwycony i kupuje. Prospekty, wzory i warunki wysyłamy po otrzymaniu dokładnego adresu. (14700

DOM WYSYŁKOWY „MERKURY",
Łódź, a 13, skrzynka pocztowa 487.

Chodnikowe

płyty cementowe

bardzo korzystnie i **na długoterminowe spłaty** do oddania. (18050

Bracia Schlieper

fabryka papy dachowej

Gdańska 99.

Wydzierżawienie sadów

i alei owocowych w majętności Witosław. 14592

Tegoroczny sprzęt owocu zostanie wydzierżawiony z wolnej ręki. — Reflektanci winni się zgłosić **do Zarządu majętności Witosław p. Wyrzysk.**

W środę, 20 czerwca br. jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszej najdroższej matki

ś. p. **Adaminy Salatyńskiej**

odbędzie się **msza św. żałobna** za spokój jej duszy w kościele Klarysek o godz. 8½ rano, o czem zawiadamiają życzliwych i przyjaciół **Córki.**

8733)

Dzielnego rutynowanego

ZBOŻOWCA

obeznanego również z działem nawozów sztucznych i maszyn rolniczych, poszukuje zaraz lub później poważne przedsiębiorstwo zbożowo-nasienne na stałe stanowisko. Oferty z dołączeniem odpisów świadectw, podaniem pretensji i referencyj, prosimy skierować do Administracji Dzien. Bydgoskiego L. 14801

14801

Submisja.

Państwowe Nadleśnictwo Lipowa poczta Szlachta, stacja kolejowa Lipowa, powiat Tuchola, wydzierżawi w drodze pisemnego przetargu (submisji) **w dniu 10. VII. 1928** na okres 12-letni od 1. VII. 1928

prawo rybołóstwa na jeziorze Różanek o pow. 4,383 ha
„ „ „ „ Duże Londki „ 4,790 ha

Pisemne oferty z napisem „Submisja" w zalakowanych kopertach należy nadesłać do Nadleśnictwa Lipowa do dnia 10. VII. 1928, godz. 11-tej przedpoł. poczem nastąpi otwarcie ofert w obecności ewentualnie przybyłych oferentów.

Roczny czynsz dzierżawny należy podać w kg szczupaka za 1 ha.

Przetarg odbędzie się na warunkach wydzierżawianych jezior państwowych, które są do przejrzenia w Nadleśnictwie.

Oferty nie odpowiadające warunkom nie będą uwzględnione.

Zatwierdzenie submisji zastrzega sobie Dyrekcja Lasów Państw. w Bydgoszczy.

14877) **Nadleśniczy Państwowy.**

Wieleb. ks. prob. Brodowskiemu i ks. Wyrwickiemu z Poznania, wszystkim krewnym i znajomym za serdeczne współczucie i liczny udział w pogrzebie mego kochanego męża, ojca i teścia śp.

Kajetana Fertykowskiego

składamy serdeczne

Bóg zapłać.

14865 **Żona z dziećmi.**

Poszukujemy do naszego biura handlowego

ucznia kupieckiego

z lepszem wykształceniem i znajomością języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie. Piśmienne zgłoszenia skierować do

Zjednoczonych Fabryk Maszyn „Unia", Tow. Akc. dawn. C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz.

14777

Dzielny nadmłynarz

do większego młyna na prowincji od 1 lipca **potrzebny.** Zgłoszenia przyjmuje filja Dziennika Bydgoskiego, Bydgoszcz, Dworcowa 2 pod „Dzielny nadmłynarz". (14835

Za dowody współczucia jako też za oddanie ostatniej przysługi naszej kochanej matce śp.

Marjanny Czajkowskiej

składamy na tej drodze serdeczne 14868

Bóg zapłać

wszystkim życzliwym. **Dzieci.**

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.